

NICOLAE BUNGET

ÎNTÂAMPLĂRI DE NICĂIERI

Colecția: LAKONIA
Coordonator: VASILE IGNA

Editor: MIRCEA PETEAN
Proiectul copertii: CRISTIAN CHEȘUȚ
Tabloul copertii: Marin Gruia
Lector de carte: RODIAN DRĂGOI
Tehnoredactare: DINU VIRGIL

© Editura LIMES, 2011
Str. Snagov, 3/19
400420 Cluj-Napoca
Tel./fax: 0264/544109; 0723/194022
Email: edituralimes@yahoo.com

ISBN: 973-726-636-1

NICOLAE BUNGET

ÎNTÂMPLĂRI DE NICĂIERI

Prefață de Lucian Gruia

EDITURA LIMES
Cluj-Napoca, 2011

DEDICAȚIE

Dedic această carte tuturor celor care s-au ridicat - fie cu arma în mână, fie rezistând pasiv - împotriva minciunii, oportunismului, carierismului, arivismului, servilismului, hoției, parvenitismului, prostiei, demagogiei, lichelismului, mârľăniei, bădărăniei, într-un cuvânt dictatură, indiferent de ce sorginte ar avea ea.

Dedic această carte omului, creator de valori materiale și spirituale, care în ciuda indiferenței, batjocorei și marginalizării contemporanilor săi, se încapățânează să făurească o treaptă, pe care va progresa ziua de mâine.

De asemenea, dedic această carte dumneavoastră, distinse cititor, petru că aplecându-ți ilustra frunte peste rândurile ei, cu siguranță faceți parte din cele două categorii de mai sus. Chiar dacă încă, nu ați aflat!

Autorul

CONDIȚIA GENIULUI

Nicolae Bunget, a debutat editorial în anul 2009 cu piesa de teatru *NĂRAVU NAȚIONAL* – *Comedie inspirată din mofturile și năravurile personajelor lui ION LUCA CARAGIALE* (Editura SemnE, București, 2009), în care se încumetă să pună personajele lui Caragiale în situații contemporane, într-o manieră personală.

A debutat cu proza *Țeposul* în revista „Steaua Dunării” din Tulcea, în anul 1999.

După o pauză îndelungată, a revenit la proză, în anul 2010, publicând în revista „Climate literare” din Târgoviște și antologiile *BOEMA* □33 (editate sub auspiciile aceleași reviste), textele adunate în această carte, sub incitantul titlul, *ÎNTÂMPLĂRI DE NICĂIERI*.

Dacă în piesa de teatru menționată, autorul îi confrunta pe Cațavencu, Tipătescu, Pristanda și ceilalți cu jungla capitalismului românesc actual și intrarea în Uniunea Europeană, în textele de proză scurtă, personajele se zbat într-o perioadă de tranziție, caracteristică oricărei societăți.

La prima lectură, întâmplările povestite par fantastice și absurde, dacă nu ar interveni neprevăzutul: un soldat se luptă cu moartea folosind împotriva ei muniție de război, dar și moartea atacă soldatul fie cu obuze, fie cu napalm, fie cu stihiiile naturii (CAMARAZII); un „paria” al societății se plimbă seara prin cimitir îmbrăcat în frac, purtând joben și baston, cu scopul de a speria vizitatorii nocturni, plătindu-și astfel chiria la „vila cu cruce” (cel mai important cavou din cimitir), pe care i-l închiriasse paznicul cimitirului, dar tot el făurește flori nemuritoare (ȚEPOSUL); un tânăr de o frumusețe nepământească apare de nicăieri și cere pescarilor pești pentru știma apelor (VIDMA), un personaj anonim se trezește într-un convoi ce se îndreaptă implacabil spre o barieră indefinită (INFINIT).

Când aflăm că moartea este singurul prieten al soldatului, care îi spune părintește că își poate găsi nemurirea în luptă cu ea „numai dacă nu minte și nu te minte”, că Florea „nebunul”, cu timp în urmă fusese un fruntaș al satului pescăresc și după întâlnirea cu Vidma (care într-o altă limbă înseamnă moarte, aici, în estuarul acesta, de peste tot și de nicăieri, are un alt înțeles) devine mesagerul

acesteia, că Țeposul făurea flori care nu se ofileau niciodată și că dincolo de barieră se ascunde o altă lume, ne dăm seama că textele cer o nouă lectură, hermeneutică.

Prozele din volumul ÎNTÂMPLĂRI DE NICĂIERI pot fi grupate astfel: VIDMA și ȚEPOSUL descriu un univers magic, în care credințele și legendele populare prind viață, personajele primesc nume concrete iar CAMARAZII și INFINIT sunt alegorii ale peregrinării noastre prin lume, personajele purtând nume generice: soldatul, femeia, ofițerul, moartea, autorul-narator.

Nicolae Bunget investighează condiția omului de geniu într-o societate totalitară: soldatul, cel care creează valoare prin smulgerea terenului de sub stăpânirea morții este la cheremul unui ofițer cinic; Țeposul, care făurește flori nemuritoare este dependent de uniforma grotescă a paznicului (cele două uniforme simbolizează dictatura).

Teritoriul cucerit/eliberat de soldat de sub stăpânirea morții, precum și florile nemaivăzute care nu se ofilesc, ba chiar devin tot mai proaspete, create de Țeposu, reprezintă opera nemuritoare a artistului. Florea nebunul apără și el integritatea

comunității, forța gândurilor sale domolind stihiile, iar revenirea personajului din lumea cealaltă în cotidian, reprezintă nemurirea artei creatorului demiurg.

După ce Țeposul dăruiește florile sale eterne celor care au nevoie de ele, insuflând viață fetei bolnave, el și-a încheiat rostul existențial și poate muri liniștit.

Toate prozele au caracter inițiativ, în sensul că artistul este „ales” independent de voința lui și trebuie să-și împlinească destinul și în final toți vor fi aleși implacabil, ca să ajungem la bariera lumilor. Dincolo de barieră, ființele ating o treaptă spirituală superioară, devenind raze pure, dar și razele, după ce parcurg noua viață, ajung la o barieră asemănătoare cu prima.

Vidma nu simbolizează altceva decât destinul fiecărui om de a-și realiza menirea în această viață, indiferent că e geniu sau simplu muritor.

Condiția geniului rămâne neînțeleasă pentru oamenii obișnuiți care fie se înspăimântă, fie își bat joc de el.

Ofițerul cinic își însușește rația soldatului din Oaza Morții, femeia care se dovedește nedemnă, îl

face să dezerteze dar se debarasează de el ca să-și realizeze scopul, ba îl lasă fără ultima picătură de apă în mijlocul deșertului, orășenii cumpără terenurile eliberate de soldat, la licitație. Paznicul cimitirului își însușește florile Țeposului și le vinde, rotunjindu-și venitul.

Tema romantică a geniului, surprinsă de Nicolae Bunget în prozele sale, este tratată cu mijloace moderne. Dacă în romantism geniul apărea ca un tânăr frumos, trist, îndrăgostit nebunește de o muză dar și de absolut, neînțeleș de societate, Nicolae Bunget îl portretizează foarte vag dar îi materializează faptele: soldatul eliberează o porțiune din deșertul stăpânit de moarte, Țeposul creează flori care nu se ofilesc odată cu trecerea timpului. Locurile în care se petrec întâmplările nu sunt numite, ele pot fi situate nicăieri ori pretutindeni.

Contrastul dintre real-fantastic conferă o tensiune dramatică întâmplărilor. Construcția epică, etajată pe mai multe planuri, pendulând între real și fantastic. Nuvelele încep abrupt, aruncându-ne într-o întâmplare neașteptată, iar deznodământul se află întotdeauna situat în ultima propoziție, prin aceste mijloace epice, povestirea ținând cititorul în

tensiune până în ultima clipă a lecturii. Sintagmele liric-descriptive, alternează cu dialoguri fruste, uneori ironice la adresa minților înguste ale contemporanilor mediocrii.

În scenele repetitive, în care soldatul se luptă cu moartea, parcă aud leitmotivul din Simfonia Nr. 3 Eroica de Beethoven, iar la bariera de trecere a lumilor parcă se disting acordurile Simfoniei nr. 5 a destinului, de același compozitor. Alte povestiri, impregnate puternic de imaginar, mă duc cu gândul la Simfonia Fantastică a lui Berlioz.

Prin această alăturare de nume nu am vrut să fac o comparație valorică ci să subliniez că tehnica epică uzitată de autor este simfonică, întâmplările desfășurându-se pe mai multe planuri, situate între real și fantastic. Adeziunea la muzica simfonică, se explică, la Nicolae Bunghet, printr-un amănunt biografic, tatăl autorului fiind, la timpul său, prim solist la flaut, al Filarmonicii de Stat „Oltenia” din Craiova.

Cu riscul de a-l considera pe Nicolae Bunget un fatalist, trebuie să subliniez că proza sa dovedește că nu artistul își alege soarta ci invers, arta își alege

artistul prin care se exprimă și astfel, artistul este
unealta divinității.

În povestirea Vidma, naratorul descoperă cu
stupoare că este alesul Vidmei și nu poate înțelege
de ce tocmai el este cel ales. Cred că Vidma nu a
greșit. Proza lui Nicolae Bunget se va impune.

Lucian Gruia

VIDMA

Sunt în concediul pe care l-am așteptat mai bine de unsprezece luni, zi de zi, clipă de clipă, cu nerăbdarea unui școlar dornic să scape cât mai repede de chinul zilnic al temelor făcute în grabă; dar în niciun caz cu disperarea omului înăbușit de obligațiile slujbei ce îi dă dreptul de a trăi.

Iată-mă, așa deci, scos din toate prizele posibile ale grijilor cotidiene, plin de voie bună și de un animalic instinct caracteristic pescarilor de ocazie. În mintea mea, bancuri nesfârșite de pești îmi iau cu asalt cârligele mincinoase care în loc să le dăruie viața promisă le ia și puținele zile umbrite de foame și de moarte pe care le mai au.

Zilele trec, aducându-mi cu ele convingerea că un pește, oricât de sinucigaș ar fi, pentru a-și pune în aplicare planul funest, își alege un mijloc mult mai comod și mai eficace decât banalul ac îmbrăcat cu o

râma pe jumătate moartă de spaimă și durere al unui ageamiu pescar amator.

Dilatate la nesfârșit de dogoarea soarelui, zilele se scurg chinuitor în timp ce concediul dirijat de rațiuni oculte se refugiază cu grabă în trecut. Odată cu el îmi ia și speranța unui borș pescăresc făcut din peștii prinși cu sudoarea frunții mele.

Când soarele se ascunde în mare, căutându-și tihna în răcoarea apei, îmi strâng resemnat sculele de pescuit și plec agale spre locul unde pescarii vin cu lotcile lor negre și greoaie, rămase parcă de la începutul lumii. Fără nici un chef de viață ajung în micul port pescăresc și mă cutremur de pustietatea lui. Lotcile sunt trase la mal ferecate cu lacăte grele, iar apa, clipocind leneș, le mângâie bordajele putrede. Nu este nimeni! Liniștea apasă cu melancolia eternității. Departe, în larg, o lotcă întârziată, care tot poticnindu-se în valuri, își croiește greoi drumul spre micul port pescăresc. Greoi, mă aștern și eu pe digul încins, rezemându-mi spatele de o baba timpuriu îmbătrânită de rosăturile odgoanelor. La picioarele mele fluviul, epuizat de miile de kilometri târâte până aici, se sfârșește în mare cu seninătatea omului împăcat cu sine însuși,

ajuns la inevitabilul final. Priveam agonia fluviului, rușinat că undițele mele îi pângăriseră trupul cu tenacitatea grotescă a neputinței. Târziu, lotca acostează despicând și cusând apa în urma ei, iar pescarul vânjos trebăluind frenetic prin barcă acoperă ceva cu o rogojină.

– Ziua bună! îi urez apropiindu-mă. Merge-merge? Îl întreb convențional, încercând să intru în vorbă cu el.

Aplecat peste rogojină, pescarul nu îmi răspunde. Zâmbesc înțelegător când văd cum mă iscodește cu coada ochiului. Intenționat mă scotocesc prelung prin buzunare și las să îmi cadă, ca din întâmplare, câteva bancnote și un pachet de țigări. Mă aplec să le culeg urmărit de uităturile furișe, lacome și bănuitoare ale acestuia. Ostentativ, îmi aprind o țigară. Nu l-am impresionat. Tăcut, își vede de treabă. Țigara era pe sfârșite când, în sfârșit, se ridică și, după ce se întinde de-i trosnesc toate oasele, se uită și la mine.

– 'Nă seara, îmi răspunde scuturându-și pantalonii decolorați și plini de solzi. Apăi ce să meargă?

– Peștele, îl lămuresc.

– Aaa..., peștele!?! Nu trage domnu', să-l pici cu ceară că nu trage. Nu-ș ce moașă-sa are că nu trage. E și apa tulbure și... la tulburătură nu trage.

– Cu atât mai bine că e tulbure, mă dau savant, că nu vede năvodul.

Pescarul mă privește printre gene, își trage șapca pe frunte, se scarpină alene pe ceafă și apoi îmi zice tărăgănat:

– Cam așa ar sta treaba, dar vezi mata că dacă e tulburătură, nici nu circulă peștele, că stă în mâl și se hodinește.

Îi întind pachetul de țigări, își alege una cu multă grijă și-o aprinde. Plescăind satisfăcut, trage fum după fum, privind cu părere de rău cum țigara se scurtează. Tace. Tac și eu.

Mă uit în dreapta, mă uit în stânga și văd că pe tărâmul celor două ape nu este nici țipenie de om. Cât pot de încet, ca să îi atrag atenția, scotocesc prin sacoșă și după ce am grijă să lovesc de mai multe ori sticla cu vodcă, o scot la iveală. Ochii pescarului care până atunci mă cercetaseră atent și bănuitor încep să își schimbe părerea.

– Și așa..., zici că nu ai pește, îl întreb mângâind tandru sticla.

– Bune scule, păcat că nu știi să umbli cu ele.

Mă uit la guta strânsă prost și îi dau dreptate.

– De unde ești?...Că d-acia nu ești, constată cu o nuanță de superioritate străvezie. Ești de la oraș, așa îi?

– Sunt, îl aprob fiind brusc cuprins de un complex de inferioritate.

– Și cu ce treburi pe la noi?

– Cu niciuna.

– Cum fără nicio treabă?!!

– Sunt în concediu și am venit aici din plăcere...

– Domnule dragă, dacă ai venit de acolo de unde zici că ești, taman pân-aci în pustietatea asta, așa fără nici o treabă, doar din plăcere, înseamnă că e și asta o boală. Io unul nu a-și veni aci în conced' nici să mă tai. N-oi fi stricat la cap?

Pescarul începe să râdă cu poftă de descoperirea făcută. Râd și eu. Neînțelegând de ce râd și eu, pescarul râde cu lacrimi.

Din senin ne învălui o voce stranie, cu inflexiuni metalice, dar catifelată, voce care nu știa decât să poruncească:

– Mă trimite Vidma!

Hohotul neterminat al pescarului îl lăasă cu gura căscată pentru câteva clipe, ca apoi buzele veștejite dintr-o dată să i se unească tremurător cu un suprem efort de voință.

Ochii iscoditori i se opriră din umblet rămânând ficși, cu pupilele dilatate fără urmă de expresie. Nările începură să-i freamăte neliniștite așternând paloarea pe chipul lui. O teamă necunoscută mie, puse stăpânire pe noi. Vocea aceasta stranie, venită din altă lume, îmi produse o furnicătură de nestăpânit și alergând în susul coloanei vertebrale mi se strecură sub pleoape înțepându-mi ochii. Lacrimile îmi izvorâră fără voia mea. Pescarul plângea și el. În aceeași clipă am întors amândoi capetele.

Un tânăr de o frumusețe ireală, frumusețe pe care limitele omenești nu o înțeleg și nu o pot descrie, ci numai se pleacă cutremurate în fața ei, ne îngheță cu privirea.

– Mă trimite Vidma!

O mireasmă neîntâlnită de mare și pădure ne învăluie și ne încurcă gândurile. Realizez brusc că această mireasmă nepământească este ceva-ul nedefinit după care am tânjit toată viața.

– Omule..., vrea pește! se adresă tânărul pescarului făcând din dorință poruncă.

Supus orbește poruncii, pescarul se aplecă și cu mâini tremurânde prinse rogojina care se umplu de riduri ce se ascundeau speriate în bordajul lotcii lăsând pe altele să le ia locul. O luptă interioară condusă de panică și sentimente contradictorii răvășiră fața pescarului dându-i o uitătură de nebun. Lăsă rogojina și se întoarse brusc spre tânăr agitând un cuțit cu lama arsă de răsuflarea mării.

Nu știu cum, cuțitul meu vânătoresc mi se strecură în mână și îmbărbătați de lucirea lui, ne repezim ca două fiare rănite asupra vânătorului care, din greșeală nu le-a dat lovitura de grație.

– Oamenilor, oamenilor! ne compătimi tânărul fără să se clinească. Cuțitele..., ce faceți cu ele? Vrea pește, oamenilor..., pește!

Vântul ce se pornise pe nesimțite, începu să galopeze bezmetic ca un armăsar sălbatic mânat de lupi. Marea își aruncă valurile până la cer, cerând furioasă cap de om. Fluviul mugea sub loviturile mării.

Neputincioși, ne-am oprit la mijlocul drumului scăpând cuțitele din mâini. Pescarul căzu în

genunchi. L-am urmat. În genunchi, pescarul se duse la barcă și trase cu obidă rogojina lăsând să se vadă truda lui din ziua aceea. Peștii sclipeau argintiu în întunericul ce se lăsase brusc. Alese peștii cei mai mari și îi puse la picioarele tânărului. Tânărul ridică peștii fără să se aplece și se pierdu în neant, așa cum apăruse.

Întunericul dispăru. Vântul se transformă într-o briză ușoară și ultimele raze de soare auriră peștii. Doar marea continuă să își ceară tributul.

– Cine a fost? îl întreb într-un târziu.

– Mesagerul Vidmei.

– Dar Vidma cine e?

– Cine e Vidma? mă îngână amar pescarul.

Întreabă-l pe Florea nebunul! El știe, că a văzut-o.

– Unde îl găsesc?

– La cârciumă, spuse monosilabic și începu să arunce peștii în apă.

– Decât să-i arunci..., mai bine vinde-mi-i mie.

– Nu pot, sunt peștii Vidmei...

*

* *

Ajuns la cârciumă, îl recunosc ușor pe Florea nebunul. E un individ diform cu ochii șaași, iar părul îl are de lungimea bărbii pe care nu și-a ras-o de o săptămână. Stă ghemuit pe cele două trepte de la intrare și îngână ceva pe limba lui. Mă apropii și îi întind un pahar de rachiu.

– Bogdaproste, îmi mulțumește și dezmiardând paharul cu privirea îl adulmecă prelung.

Bogdaproste, bogdaproste, bogdaproste! repetă papagalicește mirat că nu am plecat.

– Vidma...

Nebunul tresare violent. O furie animalică îi alungă bruma de luciditate a privirii și îl face să frământa pământul cu picioarele. Aduse stângaci paharul de deasupra capului și l-a aruncat spre mine fără să mă lovească. Văzând că nu m-am mișcat, nebunul se chirci, sării în lături și luând-o la goană schelălăind, se pierdu pe uliță.

– Chiar vrei să știi cine e Vidma?

– Da, răspund mecanic și când întorc capul recunosc pescarul din portul pescăresc.

Pescarul mă privi lung fără să mă vadă. Umezi și goi, ochii lui se refugiaseră în orizont, căutând zadarnic o fărâamă de speranță de care să se agațe.

– Să ne așezăm, murmură într-un sfârșit și intră în cârciumă.

Zumzetul șăgalnic, ce curtenindu-te te poftea să intri înăuntru, amuți. Un murmur speriat poposi la fiecare masă:

– Aleșii Vidmei!

Toți consumatorii își feriră fețele și își traseră scaunele cu spatele la noi. Cu sufletele zdrobite de greutatea tăcerii, ne apropiarăm spășiți de singura masă la care erau două scaune libere. Cei doi de la masă se refugiară la o masă cât mai departe de locul pe care acum îl abandonau. Ne așezăm și simt cum povara unui păcat, păcat pe care nu îl săvârșisem mă acuză cu însăși condiția mea de om. Nu pot să înțeleg de ce suntem acuzați. Nu înțeleg rațiunea care făcuse din mine și pescar doi proscriși. Într-adevăr, eram protagoniștii unei întâmplări bizare, dar, fără voia noastră, pe care, mai ales, niciunul din noi nu și-a dorit-o și nici măcar nu îi găsesc rostul. Zgomotul sticlelor și paharelor mă aduc la realitate.

– Cât face, întreb mașinal barmanul și rămân stupefiat de masca ridicolă ce îi ascunde

fața. De ce își ascunde fața? că doar îl cunosc foarte bine. În fiecare seară, de când sunt aici, petrec câteva ore bune în barul lui.

– Nimic! Pentru cei aleși de dânsa..., nimic! îmi răspunde grăbit și dă să fugă.

– I-ai omule, îl oprește rugător mâna pescarului. Nouă nu or să ne mai fie de trebuință.

Pentru prima dată în viață aud cuvântul om spus atât de straniu, ca și cum cel care îl rostise nu era om. Contrariat, privesc pescarul cum toarnă în pahare cu mână tremurândă. Rubinele neastâmpărate ale micilor stropi de vin, ce de obicei sar din pahare înveselindu-te cu hârjoana lor, se aștern triste pe fața de masă înnobilând-o cu mici flori sângerii. Ridic paharul pentru a ciocni, dar pescarul și-l ferește pe al său.

– Nu mai are rost să ciocnim, mă muștră apatic. Vidma a pus ochii pe noi și de acum tătu' s-a gătat. Nu înțelegi? Tătu' s-a sfârșit! Ce ne-am mai putea ura? Ce ne-am mai putea dori? Nimic!... Înțelegi?...Nimic..., odată nimic!

– Spune-mi cine e Vidma? întreb cu nebunia șoricelului prins în cursă. E moartea, omule? accentuez cuvântul om ca să îmi dovedesc mie că cel din fața mea este și trebuie să fie om.

– Vidma e mai rea decât moartea. Când mori știi că ai murit și basta. Știi o socoteală.

Când te ia Vidma nu mai știi nimic. Nici că trăiești, nici că ai murit.

Vorba lui rară, caldă și stinsă îmi arată că doar el îmi înțelege tulburarea, pentru că doar el îmi este tovarăș.

– Nu se poate! bolborosesc cu stupoare.

– Domnu' dragă, de acu' nimeni nu ne mai vrea tovărășia, mă lămurește pescarul văzând cum mă holbez la cârciuma goală.

Și barmanul dispăruse. De teighea era prinsă în pioneze o bucată mare de carton pe care era scris în grabă: Serviți cât doriți. Pentru aleșii dânsei nu costă nimic.

– Adică..., cum aleșii dânsei? Cine e dânsa?

– Vidma. Ei, arătă spre sat, nu-i spun pe nume de frică să nu îi aleagă. Până acum nici eu nu i-am spus pe nume. Vidma, continuă pescarul, bântuie prin locurile astea de la începutul lumii și numai ea

știe de ce îi alege pe cei mai buni dintre noi și îi rupe de oameni. De mii de ani adună, adună și nu se mai satură. Cei aleși dispar fără urmă o bucată de vreme și când apar... sunt nebuni. De la noi din sat cel ales a fost Florea nebunul. Nimeni nu-l știe altfel de cum l-ai văzut. Din bătrâni se zice că Florea era un om de ispravă și plănuia să facă lucruri nemaiauzite și nemaivăzute. Se dusesse vestea despre el atât cât se poate duce o veste și veneau oameni di păste tăt să-i ajute la tăte alea. Da, vezi dumneata, domnu' dragă, că nici faima asta nu-i prea bună, că stârnește invidia și invidioși ca la noi nu mai e la nimenea. Neam să-ți dea vreunu' o mână de ajutor. Nu mă duc acasă, să-mi iau rămas bun, că sunt în stare să mă omoare. Și femeia și copiii. Că așa se crede p-aci pe la noi, că dacă familia omoară un ales al Vidmei scapă satul de blestem. N-ai văzut amu? Cum s-a dus vestea că ne-a ales Vidma, cum au fugit toți ca potârnicile. Da'păi eu nu poci să-i acuz că și eu făceam la fel. Poate dumneata oi fi altfel.

– Eu?... nicidecum. Zi-i cu Florea mai departe!

– Atâta l-au ponegrit, atâta l-au batjocorit că ajunsese Florea o umbră de om. Doar marea, în marea ei bunătate, îi mai da voie să se hrănească.

Într-un asfințit, când se întorcea de la pescuit, ca și nouă, Vidma i-a cerut pește. A doua zi a dispărut.

Pescarul se ridică, și de la bar aduse o sticlă cu vodcă, două pahare și două pachete de țigări.

– La noi vinul e pentru muieri. Serviți domnu’ dragă, că e gratis!

– Oho, e tare! mă strâmb, după ce gust din vodcă, ca o gloabă sleită de puteri căreia i se pune căpăstru pentru o nouă zi de trudă. Și Florea după cât timp s-a întors? îl întreb cu speranța că, chiar dacă mă ia Vidma, până la urmă o să-mi dea drumul și o să mă întorc la ale mele.

– Apăi aiasta n-am de unde ști. Știu că amu, când s-a întors arăta așa cum arată și astăzi de zici că n-a trecut timpul peste el. Numai că atuncea, vezi domnu’ dragă, vorbea minunat. Bunii noștri l-au ascultat înfiorați de frumusețea vorbei lui, dar nu prea o înțelegeau. S-au adunat bătrânii s-au sfătuit și o zis că e bine să-l aducă pe Florea pe calea cea bună. Să fie și Florea ca tăt omu’. Când au văzut că Florea nu poate fi înduplecat cu vorba bună și o ține tăt pe a lui, l-au bătut, l-au umilit, l-au batjocorit. D-atunci Florea a tăcut. Greu îi mai smulgi două trei

vorbe din gură. Tot atunci s-a aciuit într-o casă părăsită dincolo de hotarul satului.

Pescarul turnă absent în pahare și îl sorbi pe al său dintr-o înghițitură.

– Doamne, cât am fost de orb! încep într-un târziu să se tânguie încetișor.

– Om bun ce s-a întâmplat? îl întreb contrariat.

– Da..., da, acum înțeleg! continuă fără să mă audă. Doamne, cât am fost de orb! Iartă-mă Doamne!...Iartă-mă Doamne!

– Ce înțelegi? îl scutur zdravăn de umăr.

– Da, da acum înțeleg! Înțeleg tăt, domnu' dragă, tăt!... Știi de ce mai stă în picioare paragina asta de sat?

– Nu, zic fără să mai înțeleg nimic.

– Datorită lui Florea.

– Lui Florea?...Florea nebunu!?!

– Da..., da..., lui Florea nebunu'! Acum mi-a deschis Dumnezeu ochii, îmi zice cu zâmbetul revelației pe chip.

– Ba pe dracu, dau a lehamite din mână.

– Domnu' dragă, Florea și acum vorbește, dar noi..., noi nu îi pricepem vorba. În zilele și nopțile

senine, glasu' lui ne mângâie sufletele cu viers de nepătruns și alungă tăte relele pe pustii. În zilele și nopțile de furtună, glasu' lui tună și ține urgia dincolo de hotaru' satului.

Acum am priceput și eu. Asta e tot ce știu despre Vidma. Mai departe om vedea.

În căutarea ideii salvatoare, gândurile mele alergau orbește în capcana șoarecelui sfâșiindu-mi simțurile de gratiile ei.

– Ei bine, de data asta a greșit, zic râzând ca în fața morții. Eu niciodată, omule, nu am fost bun la ceva! Niciodată, zbier ca să mă audă admiratoarea nevăzută. Eu totdeauna am fost codaș, dar nu orice fel de codaș, ci coada-cozilor. Înțelege? Coada-cozilor!

Aud propriile mele vorbe cum se sparg de pereți și repezindu-se la mine, îmi rup lanțurile nevăzute care toată viața m-au făcut să pășesc tremurător. Descătușat, acel ego al meu pe care îl îngropasem în subconștient, pentru că îl disprețuisem dintotdeauna, năvăli în toată ființa mea alungând veștedul altoi pe care îl adoptasem.

– Dacă te-a ales Vidma, oi fi și tu bun la ceva. Nu alege niciodată la întâmplare.

Ne-am despărțit târziu. Fără să ne urăm noapte bună. Fără să ne strângem mâinile. Fără să ne privim în ochi.

Deasupra mea stelele se îțiseră prin zdrențele norilor și îmi dădură încrederea că nu sunt singur în pustiul ce mă înghițise brutal.

Ajuns acasă, nu mă impresionează țipătul tăcerii ce mă izbi din camerele proprietarului și nici nu mă intimidă obloanele grosolane ce orbeau ferestrele. M-am trântit în patul reumatic oferit de gazde și, ascultându-i amuzat scârțâielile de codoașe bătrână, adormii.

Dimineața, o liniște grea, apăsătoare, mă trezește brutal. Nici urmă de viață în casa gazdei.

Vreau să pun banii de chirie pe masă dar un bilet mare scris în grabă mă oprește: „Nu ne datorați nimic. Nu primim nimic. Nu ne faceți rău. Mergeți cu Dumnezeu”. Îmi iau bagajul și plec spre micul port pescăresc, unde, o dată pe săptămână oprește un vapor fluvial de pasageri. Chiar astăzi.

Bocetul femeilor îmi ieși în cale cu mult înainte de a ajunge în port și îmi aduse disperarea iepurelui hăituit. Cu inima cât un purice mă apropie de port. Pescarii nemișcați privesc, departe de țărm, o lotcă

ce pare înfaptă în apă. Vedem cu toții cum, lotca cuprinsă de o bucurie ocultă, pornește în adâncuri. Bocetul femeilor se transformă în blestem și neștiind bine de ce blestemă își dă toată silința să o facă cât mai bine.

Când mă descoperiră, bărbații și femeile își repeziră mâinile unele în altele născând o lavă ce melcesc mă împinge spre apă. Ura labei îmi pătrunse în inimă cu arsură de bici, dar cunoscându-mă se topi nedumerită și mă ridică deasupra gloatei.

– Dacă nu vă e de-ajuns că sunt condamnat; dacă credeți că mai este necesar să mă condamnați și voi; dacă credeți că mă puteți omorî înaintea Vidmei, luați-mi viața! Moartea e mai bună decât chinul ăsta!

Lava se opri contrariată și se sparse în zeci de cioburi negre ce se refugiară în sat.

La casa de bilete a micului port, casierul mă primi morocănos:

– Ce doriți, mă întrebă fără să-și ridice ochii din integramă.

– Un bilet până la capăt.

– Până la capăt? se miră casierul. Petru tine n-am! strigă când mă recunosc și îmi trânti în nas fărâma de geam a ghișeului.

– De ce?

– Sunt patru sute de suflete nevinovate pe vapor. Dacă tot trebuie să pleci, pleacă singur.

Neștiind ce să mai fac, plec pe malul fluviului în amonte, mângâindu-mi pașii cu iarba încărunțită timpuriu și fiecare metru deșirat din mers mă aduce tot mai aproape de mine.

Descopăr în Vidma altceva decât moartea și constat că nimic nu poate fi

mai rău decât povara unei vieți inutile. Nu știu cum, mă trezesc în fața unui pârlăuș care, inocent și neastâmpărat, sare pe umerii fluviului smulgându-i zâmbete de fericire.

– Hei! mă aud strigat și constat cu uimire că pe malul celălalt, la doi metri de mine, Florea nebunul mă cheamă la el.

– Hai! îi răspund.

Deslușesc fundul pârâului la un lat de palmă de luciul apei. Caut cu privirea un vâduleț pe care să pot trece fără să mă ud.

– Ades, când zbori la stele, te cațeri pe un prag, mă întrebă chicotind nebunul.

Rușinat, intru în apă și constat uimit că acesta mă primi cu o adiere călduță de primăvară care mă ușură de durerea anilor trecuți. Amețit de ușurința izbânzii, fac un pas pe care îl cred uriaș, dar gheața mi-l țintuiește amintindu-mi ceea ce sunt.

– Greul ne frânge chemarea la înalt, se hlizi nebunul văzându-mă cum rămăsesem gârbovit și mirat ca semnul unei întrebări inutile.

Nu apuc să îi răspund, că un val uriaș năvăli din senin spre mine și mă împinse spre o vâltoare apărută de nicăieri.

– O cursă, constat uimit de calmul care mă cuprinsese. Nu mă voi îneca, stimată doamnă, continui furios. Îmi dau toată silința să nu îți fiu pe plac.

Mă lupt mai bine de două ceasuri cu valurile și când, în sfârșit, ajung la mal, nu apuc bine să mă minunez de hainele mele uscate, că mireasma aceea stranie și nedefinită de pădure și mare, îmi dezvăluie

un tărâm atât de cunoscut mie, dar pe care nu îl văzusem niciodată, ci doar îl intuiseam.

– Grăbește-te odată, ne așteaptă Vidma, mă trezi din visare tânărul care îi ceruse pește pescarului. Nu mă mai cunoști?!...Sunt Florea!...Florea nebunul. Vidma are planuri mari cu tine. Contemporanii tăi or să te creadă nebun. Doar urmașii urmașilor tăi or să te înțeleagă. Dacă vrei te poți întoarce...

Pe malul celălalt al pârâului toată suflarea satului mă blestema. Fără să mă vadă! Fără să mă cunoască!

– Unde să mă întorc?

CAMARAZII

Mica oază singuratică, pierdută în pustietatea aurie a deșertului, apăru la orizont estompată, tremurătoare și, parcă, stingherită de vizitatorii ce se apropiau.

– Încă puțin cucoană... și ajungem. Cel care trânti cuvintele printre buzele libidinoase, un ofițer tuciuriu de poliție militară, aruncă un rânjete femeii ce agoniza în spatele lui. Ce faci, fă, nu te mai dai artistă? Ai uitat ce zâmbre făceai ca să te bagi în patul meu? Ce să-ți spun, te dai lovită?

Întinsă pe platforma jeep-ului, femeia nu îl auzi. Zăcea fără cunoștință cu o raniță colțuroasă sub cap. Gemea stins când zdruncinăturile mașinii reușeau, pentru câteva clipe, să o aducă în simțiri.

Ofițerul opri brusc. Sări din mașină și, cu gesturi de stăpân, își desfăcu larg cureaua. Destupă o sticlă și, după ce trase câteva gâturi bune, se năpusti

animalic asupra femeii care de abia mai dădea un licăr de viață.

– A dracului parașută, nici nu știe să se miște, concluzionă trăgându-și pantalonii.

Începu să conducă la întâmplare urlând ostentativ un cântec cazon plin de obscenități.

Puternica mașină militară mugea isteric, înnebunită de calvarul drumului. Într-un târziu ajunseră în oază și locotenentul parcă în trombă la puțină umbră ce o ofereau trei palmieri rebegiți.

Oaza rușinată de noii sosiți, își acoperi cu pletele palmierilor smâncurile arse și cicatricile hidoase lăsate de lupta abia sfârșită.

– Sir, soldatul din „Oaza Morții”, raportează că a menținut poziția și este gata să v-o predea.

– Glumești? îl întrerupse brutal ofițerul. Ce să fac cu ea? Pe loc repaus!

Geana de speranță ce luminase chipul soldatului, asprit de arșiță și de clocotul luptei, se stinse. Oboseala și chinul devastator al nesiguranței clipei următoare îi umbriră fața.

– Îți cam faci de cap aici, soldatule! Pierzi nopțile, izbucni în râs ofițerul.

– De ce nu mă luați de aici? Am rămas singur..., singur! Cât credeți că o să mai rezist?

– Ce să-ți povestesc! Ce, credeai că dacă o să fii marele erou din Oaza Morții, toate fustele o să-ți cadă la picioare? Bingo, ai pierdut! Femeile au nevoie de bani, nu de eroi! Nu am crezut nici un moment că ai să poți ajunge de capul tău în Oaza Morții...

– Am ajuns, sir, izbucni soldatul.

– Și ce-i cu asta? Unde cauți eternitatea? Încă nu ai aflat că toate stelele, cu univers cu tot, într-o bună zi or să piară? Că asta se va întâmpla peste o sută de miliarde de ani, ce mai contează dacă bulgărele ăsta de lut, în care tu cauți eternitatea, va fi mort de mult și nimeni nu-și va mai aminti de el?

– Nu mai pot...

– Dă-mi rapoartele de luptă, soldat. Ofițerul se așeză la umbra palmierilor pe o ladă de muniții. Destupă tacticos o sticlă de votcă, din rația soldatului, și începu să citească lacom rapoartele aduse de soldat.

– Într-adevăr, e remarcabil, gândi cu voce înceată ofițerul, după ce termină de citit și recitit rapoartele. Ce ziceai, că vrei să pleci de aici? Așteptă

încuviințarea tăcută a soldatului. Ar exista o posibilitate...

Soldatul tresări. Văzu cum Moartea se zgâia la el batjocoritor, frecându-și mâinile uscate.

– Sir..., Moartea..., sunteți expus, se repezi să-l adăpostească.

– Stai liniștit soldatule. Nu cu mine are treabă și apoi, cât timp sunt aici nu are voie să atace. Există un protocol. Dacă zici că nu mai poți sta aici, modifică numai puțin rapoartele astea. Spune că în timpul vizitei de lucru a iubitului conducător, Moartea v-a atacat și excelența sa, singură, a repurtat victoriile din rapoartele tale. Tu îi încărcai armele și...

– Dar nu a fost niciodată în Oaza Morții...

– Nu asta contează, tăntălăule! Contează să îți asiguri un viitor. În curând va fi aniversarea excelenței sale și se va organiza un mare carnaval. Poate că îți va ierta impertinența și o să-ți mărească tainul. Să poți rezista. Iar dacă o ții tot așa, într-o bună zi vei fi ofițer ca mine.

– Nu-mi pot trăda lupta. Nu-i pot trăda pe cei care cred în mine, sir.

– Cine mai crede în tine, soldatule? Pentru ei, ești un bețiv, un neadaptat care neputând să trăiască omenește și-a găsit liniștea în vuietul luptei. E drept că fără lupta ta orașul ar pieri. În timp ce tu agonisești aici disperare, cei care cred în tine (un rânjet disprețuitor îi țopăi pe buze trăgându-i-le până la urechi), agonisesc averi, vânzându-ți pe sub mână rapoartele. Știi că sunt interzise publicului?

– Negativ, sir, dar am să înving!

– La ce îți folosește? Le vezi pe alea soldatule, îi arată mormintele sărace de la marginea oazei? Toți cei din ele au fost și romantici și proști de cinstiți, ca tine. Nimeni nu mai vrea să audă de ei. Excelența sa a decretat că sunt trădători.

– Pe cine au trădat, păcatele mele?

– Pe excelența sa, iubitul guvernator, nu-ți e clar? Romanticii, ca tine soldatule, sunt o specie păguboasă pe cale de dispariție. A fi romantic în zilele noastre e sinonim cu prostia.

– De asta am să înving, sir! Trebuie să înving!

Făptura firavă și chinuită din fața ofițerului, dispăru. În locul ei un gigant hotărât, încununat cu laurii victoriei îl privea dârz. Nicio putere din lume nu-l putea învinge. Ofițerul se sprijini năuc de

palmier. I se năzări că morții din mormintele de la marginea oazei îl înconjurară râzându-i în față:

„Credeai că jertfa noastră a fost în zadar? Iar ai greșit, sir! Adevărul, chiar dacă uneori prea târziu, tot iese la lumină.” Ofițerul leșină. Îl trezire compresele reci pe care i le pune soldatul pe frunte.

– Ce s-a întâmplat soldat, întrebă uitându-se cu fereală în jur. Nici urmă de gigant. Cât despre morminte, acestea stăteau cumiți la locul lor.

– Probabil insolația, sir.

– Ce vrei? Nu mai am douăzeci de ani și drumul ăsta mă omoară. Habar nu ai câte sacrificii fac pentru tine. Nu putu să îndure zâmbetul păgubos al soldatului și schimbă vorba. De data asta ți-am adus foarte puțin. Totul a fost economisit pentru carnaval. Nu mai trebuie să faci risipă, soldatule.

Tăcerea penibilă ce se lăsă peste cei doi le arată brutal că fac parte din lumi diferite.

– Era să uit, sparse liniștea ofițerul, arătându-i femeia. Am găsit-o leșinată la marginea deșertului. E pe moarte. Nu are rost să o mai car la doctor. Soldatul ridică femeia și o întinse cu grijă pe o foaie de cort, la umbra palmierilor.

– Nu-ți mai pierde timpul îngrijind-o. Las-o să moară liniștită și când se termină balamucul, îngroap-o. Mișcă să-ți iei rația soldatule. Asta e tot ce am pentru tine, îi arată ranița colțuroasă pe care femeia o avusese sub cap.

Seninătatea celor patru containere, pline de alimente și muniție, pe care scria clar: „destinatar – Oaza Morții”, îi arătară cât se poate de limpede soldatului, un mormânt proaspăt, străjuit de o cruce anonimă.

– Nu te mai holba la containere că nu sunt de nasul tău. Ca să învingem, trebuie să economisim la sânge, soldatule.

– Dar muniție, sir?

– Descurcă-te cu ce ai. Au trecut vremurile când genialul nostru guvernator, în înțeleapta lui bunătate, strica orzul pe găște. Acum să punem lucrurile la punct. Nu te pot lua din Oaza Morții și nimeni nu te poate lua. Aici este locul tău, soldat. Înțeles, soldat? Noi și minunate succese, îi ură ofițerul râzând când demară în trombă.

– Drum bun, sir!

Soldatul urmări cu privirea mașina, ce se legăna pe valurile deșertului, până se contopi cu

orizontul. În urma ei rămaseră două râuri seci, lungi și șerpuitoare.

Bine, bine, îl condamnaseră la moarte, dar cine mai apăra orașul de năvala deșertului care aducea Moartea? Era destul de bătrân ca să mai creadă că el și numai el este buricul pământului. Dacă exista cineva, cum poate să fie trimis în linia întâi fără nicio pregătire? Adevărată crimă. El, când venise, de capul lui în oază, avusese norocul rarism să dea peste un veteran care, cu multă înțelegere și răbdare, îi deslușise tainele luptei cu Moartea. Totul i se păruse minunat până în ziua în care veteranul a primit ordin să se prezinte la guvernator. De atunci nu mai primise nicio veste de la veteran.

Geamătul muribundeii îl aduse la realitate. Binecunoscuta frică animalică îl îngheță pentru o clipă, atenționându-l că Moartea îi dă târcoale.

Se adăposti fulgerător și cotrobăi cu luneta armei toate ungherele oazei. Moartea nu era în oază. Femeia gemu din nou. Soldatul, din instinct, ținti cu arma trupul femeii și văzu cu groază cum Moartea se ascunsese în piciorul stâng al femeii și încet, dureros de încet, se târa spre inima acesteia.

– Acolo erai cumătră?

Fără să mai stea pe gânduri, începu să îngrijească femeia. Buzele uscate, ochii închiși și galbenul de ceară al obrazilor acesteia, încercau cu disperare să o treacă în neființă. Din când în când buzele femeii se arcuiău într-un zâmbet abia schițat, zâmbet care îi marcau o victorie la hotarul celor două țărâmurii. Alteori buzele bolnave se cabrau sălbatic trădând disperarea înfrângerii apropiate.

– Trăiește, trebuie să trăiască, repeta întruna soldatul.

Într-un târziu, Moartea nu mai putu face față ripostei soldatului și, urlând furioasă, se refugie din trupul femeii în deșert. Să-și tragă sufletul. Soldatul profită de fărâma de liniște și aduse femeia în adăpostul lui. O așeză cu grijă pe lavița veteranului și o acoperi cu o pătură cazonă.

– Ascultă la mine soldatule, îl întâmpină șuieratul Morții când ieși din adăpost. În război, orice bine făcut, nu scapă nepedepsit. Am fost în toate războaiele și mici și mari. Știi cine plătește soldatule? Naivii ca tine. Să nu crezi că m-ai învins. Nu am putut să iau femeia, că nu o am pe listă. Că tot ne cunoaștem de ceva vreme și, fie vorba între noi, mă distrez de minune cu tine, îți fac o mărturisire. Nu eu

adorm oamenii după cum mi se năzare. În fiecare dimineață mă pomenesc că țin în mână o listă cu oamenii pe care trebuie să-i culc în ziua aceea. Cine îmi pune lista în mână? Ei bine, pe eternitatea mea, dacă știu. Crede-mă soldatule, în fiecare dimineață când citesc lista, tremur de groază să nu fiu trecută și eu pe ea.

– Morty, îi strigă soldatul ascuns după parapetul tranșeei. Știi bine că în ziua în care o să trebuiască să te duci la culcare, lista o să fie foarte scurtă. Numai numele tău și atât.

Moartea rânji arătându-și colții printre buzele ei subțiri ca tăișul coasei și se năpusti turbată asupra soldatului brăzdându-i zilele și nopțile cu atacurile ei furioase. În cele din urmă, sleită de propria-i neputință, Moartea mai amenință o dată soldatul și se retrase într-un ungher tainic.

Peste oaza mutilată coborî liniștea. Palmierii își ridicară frunțile spre soare mângâindu-și-le de razele lui; susurul izvorului vindecă arsura smârcurilor; își scoaseră cu fereală boturile din vizuinile lor, ca apoi, bucuroși de liniștea efemeră ce se așternuse peste oază, să își rea vechile tabieturi de mult întrerupte. Soldatul adormi.

– Hei, scoală-te! Nu auzi? scoală-te, îl trezi vocea poruncitoare a femeii și bombeul acesteia înfipt în coaste. Unde suntem?

– În Oaza Morții, răspunse buimac soldatul, fără să o recunoască.

– Mă crezi proastă? Știu și eu cum arată Oaza Morții. Neam de neamul tău nu a pus piciorul în Oaza Morții, milogule, îl biciui femeia cu voce șuierătoare.

Slaba adiere ce rățăcea printre frunzele palmierilor se opri nedumerită. Palmierii își lăsară umbrele nemișcate pe nisipul fierbinte. Pensionarii oazei ciuliră urechile și dornici să asiste la un spectacol de pomină, se apropiară tiptil printre smârcurile arse.

– Ai de gând să-mi spui unde suntem?

– În Oaza Morții, lady. Îmbrăcați, vă rog, combinezonul de camuflaj. Nu așteaptă decât o greșeală, arătă spre orizontul sângerieu. E la pândă. Și casca, vă rog. Soldatul își luă arma și conduse femeia la intrarea în oază. Îi întâmpină un indicator ursuz pe care scria:

OAZA MORȚII
ZONĂ DE CONFLICT
INTERZIS PERSOANELOR STRĂINE
PERICOL DE MOARTE!

Femeia se uită contrariată la indicator, la sârma ghimpată și baricadele schiloade, ce își ridicau bârnele și sârmele rupte a neputință spre cer, cerând îndurare.

– Cum, sunt optzeci de mile până în oraș, întrebă femeia cu ochii lipiți de borna kilometrică ce se ghemuise la piciorul indicatorului.

– Dacă îmi permite-ți, când ai sosit, lady?

– Chiar că nu știu, constată stupefiată femeia. Tot ce știu este că eram la..., nu te privește și că m-am trezit mai devreme într-o mizerie de bordei.

– Tu ești, se luminează soldatul!

– Ei, na, acum, ne și tutuim, stinse lumina de pe fața soldatului. Spune ce știi și nu uita nimic, îi porunci, ea, printre dinți.

– Tot ce știu este că v-a adus ofițerul acum o săptămână, când mi-a adus și rația. Spunea că v-a găsit leșinată în deșert. Aveați febră și delirați.

– De o săptămână?! Tu cine ești?

– Soldatul din Oaza Morții, la ordinele dumneavoastră, lady!

– Chiar că îți bați joc de mine. Orice dobitoc știe că soldatul din Oaza Morții este un bărbat adevărat, nu o tentativă, ca tine. Îl cunosc, și încă bine de tot. Acesta este soldatul din Oaza Morții, îi arată femeia o fotografie pe care o scoase din poșeta elegantă de seară.

Soldatul tresări vizibil, simțind cum tot universul se năruiește în sufletul lui..

– Nu te așteptai, râse femeia!

– Îl cunosc, lady! Este ofițerul care v-a adus aici, odată cu proviziile mele.

– Ofițer,... ce tot vorbești?

„Ce-ți spuneam, soldatule? În război niciun bine făcut..., auzi șoapta triumfătoare a Morții.

– Repede în adăpost, lady. E posibil să ne atace din clipă în clipă, îi arată cum un nor de plumb încercuise pe nesimțite orizontul și cum razele soarelui se strecurau prin nor cu strălucire de oțel. Vă rog, țineți capul sub parapet, casca nu vă poate apăra la un impact direct al glonțului.

Groaza spulberă aroganța din privirile femeii, îi înțepeni pașii în tranșeea sinuoasă, plină de gropi,

dându-i un tremur convulsiv de nestăpânit. Ochii i se lipiră de orizontul încrâncenat, brăzdat acum de râuri sângerii ce se prăvăleau cu vaiet în nisip.

Cum cădeau râurile sângerii pe nisipul fierbinte, cum se transformau în lacrimi de sticlă.

– Aoleu..., mooor! Izbucni isteric femeia, dând cu mâinile și picioarele în toate părțile.

Soldatul recunoscuse semnele nebuniei pe chipul femeii și, fără să șovăie, cu o palmă bine plasată liniști femeia. Era singurul mijloc eficient pe care îl cunoștea, capabil să alunge nebunia în astfel de situații. Femeia începu să plângă mocnit. Soldatul o ridică grijuliu și fantomatic se strecură prin tranșee în adăpost.

Adăpostul, o cazemată firavă, ce părea că se destramă la cea mai mică pală de vânt, îi primi cu bucuria, bine ascunsă de politețea bine calculată, a pustnicului când are vizitatori neașteptați.

– Și până la urmă, tu cine ești, întrebă femeia după ce își regăsi aroganța.

– V-am mai spus, soldatul din Oaza Morții, lady. Pofțiți documentele mele.

– De necrezut, murmură femeia, după ce întoarse pe toate fețele actele soldatului.

Sigur, nu ești ordonanța soldatului?

– În nicio armată din lume soldații nu au ordonanțe, lady, remarcă amar soldatul.

În mahalalele orașului se zvonea printre ulucile gardurilor și pe la răspântii că, undeva în deșert, adevăratul soldat, un anonim, se luptă neîncetat cu Moartea. Că datorită aceluia soldat orașul reușea să supraviețuiască. Când mahalalele își înecau amarul în lacrimi sau vin, îngânau abia auzit baladele soldatului. În mintea mahalalelor, soldatul era un superom care, după ce va învinge Moartea, va veni victorios în oraș redându-le libertatea. Când zvonurile și cântecele mahalalelor cuceriseră centrul orașului, dând cu tifla stăpânirii și făcând năpăstuiții să se considere camarazii soldatului, un comunicat sec de presă somase de pe prima pagină a ziarelor: „Ministerul Sănătății aduce la cunoștința opiniei publice că a fost depistat un caz de lepră. Pentru a împiedica izbucnirea unei epidemii, bolnavul a fost evacuat de urgență într-o oază îndepărtată, unde i se asigură tratamentul medical și cele necesare traiului. Atenționăm opinia publică să nu depășească linia de demarcație pentru a nu se contamina. Se trage fără somație!”

Femeia nu dăduse atenție comunicatului de presă, deoarece nici prin gând nu-i trecea să se aventureze în deșert. Privi soldatul ce stătea resemnat în fața ei. Slăbiciunea și paloarea acestuia îi dădură certitudinea că se află în fața unui bolnav. Se uită la degetele soldatului. Erau toate. Probabil că boala fusese depistată din timp. Își aprinse o țigară și trase câteva fumuri zdravene.

– Închide ochii și spune-mi ce simți, îi poruncii femeia când țigara începu să ardă cu patimă. Ce simți acum, îl iscodi fără să se miște?

– Nimic, chiar nimic.

– Dar acum? Cu o zvâcnitură de șarpe, îi stinse țigara între sprâncene.

– Au! De ce ați făcut asta, lady, o întrebă cu resemnarea vitei care, îngenuncheată de povara peste puterile ei, este bătută la sânge de către stăpân ca să se ridice.

– Te doare?

– Sunt și eu om, lady, sigur că mă doare.

– Deci nu ești lepros, respiră ușurată femeia.

– Nu, lady. Sunt doar obosit.

„Încă o dată mahalalele nu au greșit. Soldatul din Oaza Morții există cu adevărat”, gândi femeia.

Bine, dar atunci cine era individul bronzat, îmbrăcat în uniformă impecabilă, care în oraș era numit Soldatul din Oaza Morții și care de două ori pe lună raporta plin de importanță victoriile sale împotriva Morții? O nedumerise, oarecum, faptul că de fiecare dată rapoartele sale se terminau cu osanale, orbitor de scandaloase, aduse guvernatorului, dar mai ales o intrigase la culme...

Atunci îi sări în ochi disprețul abia stăpânit al ofițerului ce de-abia îi mai încăpea în rama tabloului atârnat deasupra a trei cutii goale de muniție ce încercau în silă să înjghebe un birou.

– El este soldatul din Oaza Morții, zvâcni degetul femeii țintuind tabloul. Toată lumea știe că el este soldatul din Oaza Morții.

– Cu deosebit respect, lady, încă o dată precizez că dânsul este ofițerul care v-a adus aici.

– Mă rog, dacă dânsul este ofițerul, așa cum zici tu, înțepă soldatul cu toată ironia de care mai era capabilă, ce grad are?

– Chiar că nu mai știu, umerii soldatului se ridară cutremurați de ignoranța stăpânului lor. Tot ce pot să vă spun este că atunci când am răzbit aici împins de nesăbuinta tinereții – în căutarea gloriei

eterne, cea care nu există – să tot fie cincisprezece ani, era maior. Când dânsul vine aici nu poartă niciodată însemne de grad. În zona de conflict nu se poartă însemne de grad din motive de securitate, lady, se simți dator să-i explice.

– Asta-i bună! Și tu cum i te adresezi?

– Cu „sir” lady, niciodată altfel.

Soldatul tăcu cu ochii plecați. Lunga lui carieră, de soldat combatant, îi dăduse certitudinea că îndurase toate umilințele posibile aferente modestului său grad. Ironia, neîncrederea și, mai ales, disprețul femeii care îi contestau identitatea, în ciuda actelor lui, îi demonstrară brutal că încă o dată se înșelase. O astfel de umilință nici măcar nu și-o imaginase.

– Ce îți spuneam soldatule, doar el auzi hohotele Morții. De ce nu te duci la circul „Tăntălonge”? Pe veșnicia mea că ai să faci carieră. Ia ascultă: „Lume, lume! Mare reprezentație, mare! Măine seară, în premieră mondială, celebrul necunoscut tăntălău’ din Oaza Morții, va executa pentru dumneavoastră triplu salt în uitare!”

– Măine seară, se cutremură soldatul.

–Nu oi fi eu vreo sibilă, dar să nu uităm că tot eu le-am culcat și pe alea, așa că, vrând-nevrând, am mai prins câte ceva, chicoti Moartea.

Soldatul nu mai zise nimic și cu înverșunare începu să transcrie rapoartele de luptă.

Ochii femeii cotrobăiră sistematic prin adăpost și într-un târziu poposiră pe soldat.

– Ce tot scrii acolo?

– Transcriu rapoartele de luptă din ultima săptămână, lady. Trebuie să le predau pe curat.

– Cum, au fost lupte de când am venit eu?

– În continuu, lady. Înainte să vă treziți dumneavoastră au încetat. E turbată rău, arată orizontul sângerieu care, acum se îmbrățișa cu nisipul, că am împiedicat-o să vă ia...

– Termină cu...

Ca prin vis, un vuiet surd de bătălie năvăli în urechile femeii și-i îngheță cuvintele pe buze. Imagini întunecate, sfâșiate de fulgere colorate, începură să-i gonească bezmetic prin minte și-i aminti cum palmele-i asudate de frică își asmuțeau desperate degetele să apuce un colț de pătură aspră din care să-și facă adăpost. O amețeală ușoară începu să-i

mângâie tâmpilele și când ajunse la frunte o făcu să se așeze pe pat.

– Vă e rău, lady, se repezi soldatul să o ajute.

– Nimic, o ușoară amețeală. Mi-a fost foarte rău, întrebă cu sfială femeia, când amețeala dispăru.

– Mi-a fost frică să nu vă pierd, lady.

– Nu scapi, tu, chiar așa de ușor de mine, se pisici femeia îndreptându-se spre masă.

Măi să fie, cunosc scrisul ăsta, exclamă cu ochii lipiți de rapoartele soldatului.

– Este scrisul meu, lady. Verificați, vă rog, încep să scrie în fața ei.

Stupoarea lungi fața femeii, îi arcui sprâncenele și îi căscă gura când văzu cum un scris arhicunoscut izvorăște din mâna sluțită de armă a soldatului.

– Extraordinar, cine ar fi crezut. Deci tu ești adevăratul soldat din Oaza Morții.

– La ordinele dumneavoastră, lady.

„Cine ar fi crezut că o aschimodie ca ăsta este adevăratul erou”, gândi femeia.

– Frumoșii soldați pe care îi vedeți la paradă nu au fost niciodată în linia întâi a bătăliei, lady, îi citi gândurile. Nouă, celor din linia întâi, nu ne este

îngăduit să mergem la paradă pentru că suntem prea urâți, prea slabi, prea zdrențuroși, prea răniți, prea jechoși și prea voluntari; într-un cuvânt nu avem look și stricăm imaginea, soldatul râse amar, orbitor de strălucitoare a armatei.

– Soldatule, știi că rapoartele tale se vând pe sub mână în oraș cu o sută de dolari fila?

– Nu.

– Ție câți dolari îți dă pe lună?

– Nici unul.

– Din ce trăiești?

– Din cincisprezece conserve cu tocană de legume pe lună, trei sute de grame de pesmeți și un pachet de țigări pe zi. Odată la două-trei luni m-ai îmi dă și un litru de votcă. Dar de obicei îl bea ofițerul care îmi aduce proviziile.

– Numai atât?

– Mai sunt și sărbătorile. Îmi dă supliment marmeladă, margarină și chiar cafea cazonă.

Brusc, soldatul împlântă arma în ambrazura cazematei și trase câteva rafale lungi. Mâinile lui îndrumau gloanțele spre cele mai tainice unghere ale orizontului. Norii speriați o luară la fugă.

– Ce a fost asta? îl întrebă femeia după ce se așternu liniștea.

– Raportez, lady: se apropiase prea mult. Acum s-a retras.

Mâinile femeii scotociră nervoase prin poșetă și scoaseră la iveală un pachet de țigări boieresc:

-la loc repaus și stai pe lada aia și poți fuma dacă ai.

– Înțeles, să trăiți, lady!

– Uite ce, soldatule, îți ordon să mă duci în oraș. Plecăm imediat.

– Raportez, lady, că nu aveți calitatea de a-mi ordona – soldatul sări în poziție de drepti. Singurul care are dreptul să îmi ordone este dânsul, arătă spre tabloul ofițerului.

– Nici dacă te rog? se pisici femeia. Te implor!...Nu înțelegi că te implor și ce mai vrei dacă te implor?

– Vă raportez cu tot respectul, lady, că până la oraș sunt 80 de mile. Nu aveți o ținută adecvată pentru o incursiune în deșert și nici cele necesare unei astfel de călătorii. Nici măcar o busolă nu am. Aveam două, dar mi le-au luat ca să nu dezertez, constată ironic soldatul.

– Soldatule, nu mă cunoști! Mie când îmi intră ceva în cap nu mă las până când nu rezolv ce mi-am pus în gând.

– Raportez cu deosebit respect, lady, că nu vă pot însoți decât până la borna kilometrică. Dacă fac un singur pas mai departe sunt dezertor. Nici în oraș nu pot merge și nici oaza nu mă mai primește. Sunt un om mort. Nu am venit aici în Oaza Morții ca să dezertez acum, își zise. De aici nu pot pleca decât cu picioarele înainte, continuă grav.

– Fii serios soldatule! Pe ce punem pariu că chiar tu o să mă duci în oraș?

– Pe ce vreți dumneavoastră.

– Bine, soldatule, pe ce vreau eu! Bate palma, continuă senină.

Mâinile celor doi se strânseseră protocolar și fiorul care se strecură în ființa soldatului îl împiedică să vadă veninul din ochii femeii. Înfiorat, soldatul ieși din adăpost și își relua pânda în tranșeu.

„Deci ăsta e soldatul din Oaza Morții, gândi femeia. E de neclintit, dar ce contează, că sunt o femeie deșteaptă și de succes, nu-i așa? Am prostit eu bărbați de bărbați, nu tentative ca ăsta. E clar că ăsta nu a mai văzut femeie de când era mic. Mă dau

la el, că nimeni nu-mi rezistă. Problema e cum să mă dau, ca să nu-l sperii? Cât o fi el de tare, tot are un punct slab. Să o luăm metodic: La ce ține el mai mult și mai mult? La lupta lui?! Încercă femeia. Asta e! cum de nu m-am gândit până acuma. Ce simplu era! Chiar că a avut dreptate ratatul ăla din tablou, scuipă cu grație singurul tablou din încăpere, când mi-a zis că viața e teribil de simplă și numai noi o complicăm.

”

– Soldatule, vrei să vii puțin?, îl chemă femeia ca luminată de fericirea curată a unui copil când primește jucăria mult râvnită.

– Ordonăți, lady! Soldatul intră în adăpost și luă poziția de drepti.

– Soldatule..., mă ierți?

– Pentru ce, lady, să vă iert? se nedumeri soldatul neștiind ce să mai creadă. Nu mi-ați greșit cu nimic.

– Că am încercat să te fac să dezertezi.

– Raportez, lady, că obiectivul dumneavoastră este să ajungeți în oraș. Deci era normal să îmi cereți ajutorul.

– Soldatule, fi bun și nu mai sta așa milităros. Poartă-te și tu normal că nu ne vede nimeni.

– Cum ordonați, lady!

– Renunță și la „ordonați” și la „raportez”.

Executarea! Hai, pe bune, reluă după ce constată că soldatul stătea mai degajat, chiar nu vrei să mă duci în oraș?

– Trebuie să știți, lady, că cine vine singur în Oaza Morții este blestemat să nu mai găsească drumul spre oraș. De-a lungul timpului toți care au dezertat, nu au reușit să ajungă în oraș. E păcat de tinerețea și frumusețea dumneavoastră ca să o risipiți în deșert.

– Ce vorbești, soldatule, te pomeni că mă placi.

– Vă rog să mă scuzați lady, se foii rușinat. Nu am vrut să spun asta. Eu am vrut să...

– Nu o mai suci. Nu-i așa că mă placi? Ce, nu sunt destul de frumoasă pentru tine?

– Sunteți foarte frumoasă, lady.

– Spune, hai spune-mi cât sunt de frumoasă...

– Lady, de când stau în pustia asta de oază, am uitat vorba caldă, gîngășă, vorba omenească. Știu numai de răcnete: ordonații!... raportează!... înainteeeee! și de toate ocările aduse mie.

– Te rog, se alintă femeia, poți mai mult. Spune-mi cum știi tu, cât de frumoasă sunt.

– Lady, își luă inima în dinți, sunteți atât de frumoasă ca zâna cea bună din basmele copilăriei mele. Știți..., dar să nu râdeți de mine...

– Cum să râd de tine, soldatule? Tot orașul te știe din rapoartele tale și habar n-ai tu cât de mult te apreciază. Pentru noi toți, tu ești un idol. Hai, spune-mi!

– Când v-a adus ofițerul, reluă soldatul, după ce se asigură că femeia este cât se poate de sinceră, am crezut că dumneavoastră sunteți zâna bună.

– Vezi că poți? Nimeni nu mi-a mai făcut un compliment atât de frumos. Vino să te sărut soldatule.

Soldatul luat pe nepregătite nu știa ce să facă și respinse brutal îmbrățișarea femeii. Până acum nu-l mai îmbrățișase nicio ființă omenească. Dar, totuși, parcă-parcă... își aminti când era copil al străzii, să fi avut vreo cinci – șase ani, se împrietenise cu o pisică maidaneză alungată și ea de neamul ei. Soldatul își aminti cu duioșie cum pisica aceea răpciugoasă îl alinta cu duioșie, îl încălzea și îi dădea puterea să se târască la ziua de mâine. Își aminti cum

împărțea totul cu pisica și își mai aminti cum, într-o zi geroasă de iarnă, chiar de Crăciun, nu găsisese nimic de mâncare. Atunci a crezut că și pisica l-a părăsit. Numai că pisica s-a întors în canalul lor cu un lung șir de cârnați. A fost cel mai fericit Crăciun. La scurtă vreme a fost prins și internat într-un orfelinat. Acolo a descoperit școala și cartea. De la școală i s-a tras toată nebunia lui cu Oaza Morții. Mai bine îl lăsau cu pisica lui chioară și bearcă.

„Care va să zică, e timid!” constată mulțumită femeia.

– Soldatule, tu chiar ai crezut că vreau să te conving să dezertezi. Prostuțule, continuă după ce primi confirmarea tăcută a soldatului. Te știu de mult, soldatule, m-a fascinat lupta ta și am venit să fiu alături de tine. Doresc asta din tot sufletul. Înțelegi? Din tot sufletul.

Zile întregi am rătăcit prin deșert în căutarea ta. Tot ce îmi amintesc este că eram extenuată, m-am așezat și am ațipit, apoi m-am trezit aici.

Hainele de seară ale femeii și, mai ales, pantofii delicați, cu toc înalt, tot săreau în ochii soldatului și îi strecurau neîncrederea în suflet.

– Chiar nu înțelegi? Înțelegi? Am reușit singură să ajung în Oaza Morții.

– Cu tot respectul, lady, ați avut mare noroc că v-a găsit ofițerul.

– Nu contează, important este că am ajuns. Am venit, soldatule, să fim camarazi de arme, să învingem amândoi.

Sinceritate cuvintelor femeii îi alungară și ultima urmă de neîncredere.

– Ce zici, vrei să fim camarazi de arme, soldatule? Să învingem amândoi. Bate palma, soldatule, îi întinse mâna femeia.

– Să fim camarazi, îi strânse mâna soldatul.

Gândurile soldatului începură să se amestece și în cele din urmă dădură naștere unui izvor tămăduitor care șlefui ridurile de granit ale sufletului său.

– Știam că ai să vii. Te așteptam de mult, de când am pus pentru prima dată piciorul în oază. Acum încep să cred că lupta mea are un sens. Acum cred că știu pentru ce lupt.

Soldatul vorbea rar, catifelat, mângâindu-i părul cu mâinile sale aspre și stângace. La rândul ei femeia se lăsa mângâiată, încurajându-l cu liniștea ei.

Privindu-i disprețuitor, Moartea se apropie pe nesimțite. Nu o văzură.

– Te iubesc! Exclamă soldatul rușinat de vorbele lui.

– Ar fi o greșeală, soldatule! Eu sunt o lady!

Soldatul se retrase încurcat, privindu-și cu scârbă hainele zdrențuite, cizmele sparte și mâinile crăpate de gheața armei. Nu aducea nici pe departe a gentelman.

Hohotul disprețuitor al Morții îi răsună în urechi. O văzu cum, cu buzele subțiri, strânse într-un rânjet, până ce dispăru, tăietura subțire ce le despărțea, îl privea compătimitor ca și cum i-ar fi spus:

– Cu mine vrei să te lupți? Cu mine?

Dorința victoriei îi împietri sufletul, făcându-l de nepătruns. Fără grabă își luă arma și începu să adulmece orizontul. Moartea dispăruse. Mantaua Morții întunecă oaza. Departe, brâul strălucitor al orizontului separa eternul de efemer. Oboseala, chinul devastator al nesiguranței care îi umbreau fața, dispărură neputincioase, lăsând aureola victoriei să lumineze fruntea soldatului. Cu ochii

altădată blânzi, soldatul sfâșia întunericul, luminându-l.

– Vino, Moarte, te aștept!

Moartea se cutremură. Femeia îl privi îngrozită și, incapabilă să se apere, începu să urle.

– Stai în spatele meu și fă ce fac și eu! Tună soldatul, dându-i o armă.

Arma stătea stingheră în mâinile femeii și zgâria bezna.

– Nu așa! Strigă soldatul gonind întunericul cu arma lui.

Urletul Morții readuse întunericul, răscolind oaza. Coasa turbată despica vântul făcându-l să șuiere sfâșietor. Mușcați de lama tăioasă, palmierii se ridicau o clipă spre cerul întunecat și gemând cădeau în uitare. Nisipul ridica perdele groase sufocându-i și orbindu-i cu mireasma încinsă de napalm. Furia atacului îngenunche natura sfârtecând-o, pentru că participa, fără voia ei, la un război pe care nu îl putea înțelege. Urgia își năruia forțele în încercarea zadarnică de a sfărâma pieptul de oțel al soldatului. Soldatul cuprins de o fericire lăuntrică alunga întunericul cu lumina curată a zorilor. Apoi, întunericul contraatacă furios.

– Nu mai pot! Urlă femeia luând-o la goană spre arcul roșiatic al orizontului.

Soldatul văzu cu groază cum o moarte hidoasă, cuprinsă de o bucurie mefistofelică, calm, metodic, se apropie de fugară. Dintr-un salt, soldatul prinse femeia, o ridică la piept și se refugie în deșert urmat de hohotele umilitoare ale Morții.

Soarele incendie deșertul când hohotele otrăvite încetară. Liniștea apăsă deșertul și dogoarea soarelui transformă nisipul în spuză încinsă ce se lipea de picioarele fugarilor arzându-le sufletul. În urma lor, negura oazei de-abia se mai ghicea. Fericirea întoarcerii la viață dăruie femeii o frumusețe orbitoare. Soldatul încovoiat de greutatea celor două canistre cu apă, urma femeia cu capul plecat. Din când în când, atunci când mai găsea putere, încerca să glumească ușurându-le astfel chinul.

– Să ne oprim, soldatule, că nu mai pot, se smiorcăi femeia.

Se așezară tăcuți. Arma soldatului, acum străină, îi stingherea mișcările cu tenacitatea unui obiect inutil, rănindu-i umerii și coastele la fiecare pas. Altădată, arma aceasta era prelungirea brațelor sale și parcă ea îi dirija tirul curmând atacurile

violente ale Morții. Acum însă, îi alunecă din mână și fu înghițită de nisip. Cuprins de disperare, soldatul scormoni cu mâinile nisipul fierbinte încercând zadarnic să își salveze arma. Nu mai avea nimic. Era un dezertor.

– La ce te gândești, soldatule?

– La nimic, încercă să fie amuzant.

– Soldatule, tu nu ești urât, descoperi mirată femeia. Da, da, chiar că nu ești urât. Dacă te-ai îmbrăca și tu ca lumea și te-ai mai îngrășa puțin, ai fi drăguț, ba chiar frumos.

Dând curs unui imbold înăscut, privea mulțumită de ceea ce descoperise cu ochii ei de femeie. Sângele soldatului începu să clocotească și o speranță îi înflori în privire.

– Ți-ar sta foarte bine într-o uniformă de ofițer. De ce nu ești ofițer, soldatule? Cu toate victoriile tale din Oaza Morții ar trebui să fii.

Soldatul își privii rușinat uniforma zdrențuită și pentru prima dată în viața lui de cătană umilă îi fu scârbă de ea. Zdrențele lui care îl apăsaseră credincioase de vipia soarelui și urgia Morții, care lipite de trupul său îi dăduseră măreția în clocotul luptei, îl umileau. De-abia acum remarcă hainele

orbitor de frumoase ale femeii și stingherit de privirile ei încercă neîndemânatic să își netezească uniforma cu palmele. Zdrențele i se desprinseră de corp și se neteziră smerit.

– Arăți mai bine acum, soldatule, îi zise privindu-l cu interes. Mă simt foarte bine cu tine, soldatule, constată după o vreme.

Soldatul fascinat de femeie își umplu cu ea golul ce îi inundase sufletul când dezertase. Dacă o avea pe ea nu-i mai păsa de nimic.

Zgomotul unui motor alungă vraja ce se așternuse peste cei doi, aducând în locul ei un punct ce creștea vertiginos.

– Patrula deșertului, strigă bucuroasă femeia! Suntem salvați! Suntem salvați! Soldatule înțelegeți? Suntem salvați! Fericită îl sărută, apoi, ținându-se de mână, ieșiră în fața mașinii.

Scrâșnind plictisită, mașina se opri.

– Cine sunteți? Întrebă bănuitor caporalul de la volan, îndreptând automatul spre ei?

– Soldatul din Oaza Morții, la ordinele dumneavoastră, sir!

– Soldatul din Oaza Morții? Ce vorbești, bă?! Auzi, soldatul din oaza Morții. Ha, ha, ha! Te pomeni

că sunt Papa de la Roma și eu nu știu. Am eu moacă de papă, soldat?

– Nu, sir!

– Aha, sunt mai prost. Nu? Actele la control!

– Sir, întinse actele soldatul.

– Chiar că ești soldatul din Oaza Morții. Vai de mama ta! Ordin de deplasare..., hopa...n-ai. Ai dezertat!

– Da, sir.

– Am ordin strict să las dezertorii din Oaza Morții să crape în deșert. Nu vă pot lua. Sunteți dezertori.

– Raportez, sir! Doar eu vin din oază. Eu am dezertat. Pe ea am găsit-o rătăcită în deșert. Din spusele ei am înțeles că a fost la un picnic la marginea deșertului. Știți cum e deșertul. S-a stârnit o furtună și s-a pierdut de ceilalți. Când am găsit-o chiar aici, acum două ceasuri, era leșinată.

– Ești un domn, îi mulțumi șoptit femeia.

– Cucoană, dă-te mai aproape, ordonă caporalul după ce o cântări bine din priviri.

– Așa e?

– Da! M-a găsit leșinată aici. Habar nu aveam că e dezertor. Dacă nu veneai tu cu siguranță mă omora. Dacă e dezertor...

Urmă o discuție șoptită în timpul căreia caporalul privea lacom la femeie și în același timp trăgea cu coada ochiului la canistarele cu apă ale soldatului.

– Dă-mi toată apa, soldatule, ceru șovăitor femeia. Altfel nu mă ia. Înțelege și tu în ce situație mă pui.

Soldatul o privi uluit. Pentru o clipă crezu că glumește și un licăr de speranță îi străluci în privire până când uitătura femeii îl stinse.

– Soldatule, îmi dai toată apa, nu-i așa? îi porunci mios femeia.

Soldatul, fără să spună nimic, puse canistarele cu apă în mașină.

– Am spus toată apa soldatule, toată. Nu-i așa că așa am spus? Asta înseamnă și bidonul tău de la brâu.

– Și eu..., eu ce fac?

– Te descurci că d-aia ești soldat.

– Bidonul, nu.

– Bidonul, nu? M-am înșelat, râse forțat femeia. Credeam că ești un domn. Cu o zvâcnitură de șarpe smulse bidonul de la brâul soldatului și îl deșertă în nisipul fierbinte.

Satură-te acum, domnule, îi mai zise în timp ce sări în mașină. Ca să vezi pe cine credeam eu domn.

Năucit, soldatul se așeză lângă bidonul gol neputând înțelege nimic. Nu auzi când mașina plecă.

– Camarazi! Să fim camarazi de arme, zâmbi cu amărăciune.

Croncănitul sinistru al vestitorilor morții ce se roteau deasupra lui îl aduseră la realitate. Văzu cu groază cum Moartea, o moarte urâtă ce își arăta oasele printre bucățile de carne uscată îi făcea semne să o aștepte. O dorință de viață animalică îi cuprinse toată ființa.

– Mai pot să scap! E încă departe, mușcă cuvintele ca să-și alunge groaza necunoscută ce îi intrase în oase. O luă la goană împiedicându-se în valurile deșertului. În urma lui, Moartea, plictisită de încăpățânarea soldatului, îl urmărea întărâtată dornică să scape cât mai repede de îndatorirea funestă.

– În oază e singura scăpare. Acolo a rămas arma abandonată de femeie. Cu arma în mână sigur scap, gândi soldatul.

Zadarnic căută drumul spre oază. Nu îl mai găsi.

– Stai, soldatule! Vino să te scap de calvar, îl îmbie hidoșenia ajunsă la câțiva pași în urma lui.

Soldatul se opri. O privi cu scârbă și învins se apropie de Moarte. Când îi simți răsuflarea înveninată desluși în hrubele întunecate ale ochilor ei colbul uitării.

– Nu vreau, tună soldatul plesnind-o peste bot și, clătinându-se, o luă la fugă.

Ochii injectați îi ieșiseră din orbite. Limba umflată de sete îi producea arsuri cumplite la atingerea buzelor cojite.

– Rezist, trebuie să rezist! Striga ori de câte ori cădea epuizat pe spuza aurie.

Se scula șovăitor și iar fugea.

– Ai luptat destul, soldatule! E timpul să te odihnești în brațele mele. Aveai toate șansele să mă învingi, dar ai dezertat. Trebuie să plătești!

– Orașul?! Orașul? Sunt salvat!

Orașul apăruse dintr-o dată în calea lor. Moartea dispăru.

Soldatul intră sfârșit în oraș. Nimeri într-un carnaval ce purta măști stupide și dansa frenetic pe străzi, bucurându-se de viață. Fără vlagă se amestecă cu ea și târându-și pașii poposi la o fântână. Apa răcoroasă îi stinse vâlvătaia ce îi chinuia trupul. Adormi pe lespezile fântânii.

– Trezește-te, soldatule, și ia-ți canistarele cu apă, îl trezi însăși regina carnavalului, sărbătorita din ziua aceea. Credeam că ești un domn... M-am înșelat!

– Te-ai înșelat!?! Bâigui soldatul.

– Poftim? Șuieră accentuând prima silabă și făcând-o să explodeze pe cea de a doua.

Bombeul femeii lovi soldatul în stomac. Soldatul căzu în genunchi.

Femeia chicoti. Carnavalul se tăvăli pe jos de râs.

– Cine-i păcăliciul ăsta? Se interesă autoritar regele carnavalului îmbrăcat în straie țipătoare.

– Soldatul din Oaza Morții, îl lămurii femeia. Dezertorul...

– Recunoști că ești dezertor? șuieră regele.

– Da, răspunse demn soldatul uitându-se în ochii femeii.

– Atunci e bine, constată dezorientat regele. Curtea Marțială să te judece. Eu am scăpat de tot răboiul ăsta. Să vină garda!

Garda nu se lăsă așteptată. Îl trecu între baionete și-l duse la tribunal.

– Dezertorul la moarte! Urla carnavalul mort de încântare. Uitase de dans, uitase de băutură, uitase și de amor. Carnavalul nu mai știa decât trei cuvinte: Dezertorul la moarte!

Curtea Marțială constituită ad-hoc, nemulțumită că i se întrerupsese petrecerea, zgâria cu un chibrit slinoasa masă a tribunalului. Operativă ca întotdeauna, curtea marțială judecă cazul cu cea mai mare viteză și hotărî:

– Să fie spânzurat!

– Da, da! Dezertorul spânzurat! Dezertorul spânzurat! Scandă în delir carnavalul.

– Opriți-vă! Răsună un ordin din mulțime.

Curtea marțială se privi contrariată. Carnavalul se foi nemulțumit. Soldatul recunoscă vocea ofițerului.

– Nu-l omorâți, continuă ofițerul când ajunse în fața Curții Marțiale. E singurul care rezistă în Oaza Morții – ultima redută. Dacă îl omorâți ne înghite deșertul.

Curtea Marțială se privi mirată, șușoti un timp și mai hotărî odată:

– Să fie dus în Oaza Morții și să i se taie rația de alimente și de muniție. Este un dezertor și trebuie pedepsit exemplar. De asemenea, este inadmisibil ca oamenii cinstiți și muncitori, ca onoratul carnaval, să îndure lipsuri în timp ce dezertorul trăiește în huzur.

Banii economisiți din rația dezertorului va ridica nivelul de trai al fiecăruia dintre voi.

– Ura, ura, ura! S-a făcut dreptate! S-a făcut dreptate, deliră în extaz carnavalul. În oază cu el! În oază cu el!...

Mașina părăsi orașul când bairamul își reluă cursul. Ofițerul își lipi ochii de panglica drumului, atent la unduirile lui. Nimeni nu avu curajul să rupă tăcerea. Târziu, când mica oază singuratecă răsări din orizont, mașina se opri.

– Până aici te pot aduce, spuse ofițerul. Mai departe nu am voie să merg. Din această clipă ești pe spezele tale. Succes.

– Drum bun, sir!

În oază îl aștepta Moartea. Stătea la umbra unui palmier ținându-și capul în mâinile ei osoase. Gluga îi căzuse de pe cap și soldatul putu să vadă că în locul cristalelor de gheață ce îi umpleau orbitele seci, se aprinseseră două luminițe calde și bune.

– Bine ai venit, soldatule! îl întâmpină bucuroasă. Te așteptam.

– OK, Morty! mă predau. Ia-mă mai repede și lasă-mă în pace.

– Stai jos!

Soldatul se așeză lângă ea.

– Auzi? Mă plictiseam de moarte fără tine, râse amuzată Moartea.

Soldatul o privi atent. Trăsăturile ei hidoase dispăruseră. Moartea își puse mâna pe umărul lui și fără voie tresări.

– Nu te speria, soldatule, că nu a venit vremea să adormi legănat de mine. Crede-mă, soldatule, că m-aș bucura grozav, ca atunci când vei adormi cuminte în mâinile mele, să fiu învinsă de tine. Tare mult m-aș bucura. Ești un bun luptător, dar ai grijă să nu mai greșești.

Acum ai scăpat...Vai de mama ta! Ține minte: eu nu iert niciodată! Cu mine nu poți lupta decât singur...Ai înțeles?...Singur! Nu te poate ajuta nimeni. Ia-ți arma, soldatule, îi întinse arma înghițită de deșert.

Soldatul își luă arma și deveni puternic și frumos. Moartea îl privi mulțumită, apoi îl mustră părintește:

– Destul cu statul, leneșule! E timpul să îți câștigi dreptul la eternitate.

În orbitele seci apărură cristalele de gheață.

– În seara asta vreau să terminăm devreme. Sunt obosită. Hai să dăm reprezentația.

Peste câteva clipe urletul bătăliei se năpusti pe străzile orașului. Carnavalul se opri din petrecere și privi curios spre oază. Târziu, când bătălia încetă, regele carnavalului anunță țăntoș:

– Stimați concitadini! În seara aceasta, împreună, am mai câștigat o bătălie. Deșertul s-a retras pe o rază de zece kilometri. Sunt mândru cu voi. De mâine se scoate la licitație terenul câștigat...

24.10.1984

ȚEPOSUL

Apunând, soarele prelungi umbra crucilor peste mormintele moleșite de căldură și ridică în aer miros rece de mucegai pe care îl amestecă cu izul nedefinit al eternității. Ziua se prelinse lin în căderea zării lăsând seara să îi ia locul. O umbră colțuroasă, de joben, se prelinse pe zidul vechiului cavou impunător ce domina cimitirul, îndemnând liniștea să plimbe plopii pe aleile înfiorate de înserare. Irealul lumii umbrelor, născut din sclipirea marmorei, îngheță promenadele pomilor înșirându-i de-a lungul drumului.

O flecăreală zglobie de voci năvălind pe poarta cimitirului, aduse zgomot târșit de pași dând licăr de viață serii străvezii din cimitir. Plopii, foșnind nemulțumiți că umbrele lor aveau să fie întinate de pașii ce se apropiau, goniră fără voie păsările somnoroase ce se înveliseră cu frunzele lor. Freamătul serii, stârnit de aripile mătăsoase, se

pierdu în râsul gutural al unuia dintre cei doi bărbați ce intrau în cimitir.

– Hă..., hă..., hă-hă-hă! Te-a fript Goanță, te-a fript!

– Tranță, nu m-a fript. Numai m-a perpelit nițel așa...

Picioarele celor doi bărbați, moleșite de râs, își târără pantofii încărunțindu-i cu praful iscat.

– Hai, mai zi-mi odată, îl opri Tranță prinzându-l de braț.

– Ce să-ți mai zic, bă, ce să-ți mai zic!?! Ce mare șmecherez am făcut și eu? Am dormit două ore jumate pe balcon, da' ce tu n-ai dormit o juma de noapte-ntreagă în lada de la studio? Încercă să scape de haina de tăntălău în care îl înghesuisese amicul său.

– Da, da' nu m-a udat, se făli Dobitoc.

– Nu te-a udat, da' te-a strâmbat. Să-i mulțumești lu' Ăl Bătrân, arată cu degetul mare spre cer, că l-am găsit pe Mangă treaz și te-a îndreptat la presa aia de patru tone. Altfel moșule..., rămâneai cu caroseria strâmbă.

– Auuu, hă-hă-hă!

– Dobitoc, de câte ori să-ți spun că o șotie se face cu glagorie, își bătu cu arătătorul tâmpla, și spirit de răspundere. Cască bine ochii și vezi ce faci, că nu știu în ce secol o să-l mai găsesc pe Mangă treaz.

– Riscurile meseriei, frățioarea mea. Nu suntem noi, Goanță și cu Tranță, bărbați de performanță?

– A dracului performanță! Noi când ne ducem la fete, că ne ducem cu menajeria după noi, mai treacă-meargă – că vorba aia: eu animal, tu dobitoc – dar să trecem mai întâi și întâi prin cimitir...

– Păi, nu trebuie să luăm flori?

– Că bine zici! De unde dracu, iei tu florile alea minunate cu superbe lor culori?

– De la Moroiu.

– Schimbă placa și bagă mare.

– Să moară Bibi, dacă te mint!...De la Moroiu.

– Bă, Tranță, îl prinse cu ambele mâini de reverele cămășii, ce știi tu și nu știu eu?

– Stai, bă, că mă mototolești.

– Lasă bă, te duc mâine la Mangă să te calce el, că e duminică și ăla duminica nu bea că și

Dumnezeu s-a odihnit în a șaptea zi. Spune drept: tu te-ai apucat de bișniță cu lumea ailaltă?

– Ce-ai, bă, ești capia?

– Dobitoc, de unde iei florile?

– Nu ți-am zis? De la Moroiu.

– Tu știi cine e Moroiu și ce vrea de la noi?

– Paznicul de la cimitir.

– Habar n-ai, Dobitoc, habar n-ai! Hai să stăm pe banca aia, să-ți fac protecția muncii cu Moroiu. Dar mai întâi trebuie musai să-ți fac schița, că nimic nu știi.

– No, dacă-i musai, atuncea trebe, stai jos și bagă mare.

Se așezară pe bancă și își aprinseră în doru' lelei câte o țigară.

– Nu te-a dus și pe tine bibilonțu' să-ți pui retorica întrebare: cum mizda pășii cu florile astea? Ție chiar nu ți se pare nimic ciudat la ele?

– Sunt foarte frumoase dar și teribil de scumpe?

– Aha, sunt frumoase, dar și teribil de scumpe. La altceva nu te mai duce PC-ul tău propriu și personal?

– Nu!

– Spune-mi, te rog, ai văzut vreo floare de asta ofilită?

– Chiar că nu am văzut, constată cu surprindere.

– Să recapitulăm! Deci florile astea sunt de o frumusețe nepământească și nu au fost văzute pe fața pământului de la facerea lumii până acum doi ani, când au apărut din senin. Colac peste pupăză, florile astea în loc să se ofilească în glastră ca orice floare, ele pe zi ce trece se fac tot mai proaspete, tot mai vii, tot mai colorate, tot mai parfumate și tot mai frumoase. Acuma, dacă coroborăm chestia asta cu florile cu faptul că nimeni nu a văzut până acum planta întreagă a flori cu rădăcină etc., etc., și cu faptul că le vinde Moroiu paznic la cimitir, nu ți se pare că cevaaaa..., cumvaaa, nu e în regulă?

– Auu! La asta nu m-am gândit, zise simțind cum un fior rece i se suie șerpește pe coloana vertebrală și îi ridică sprâncenele a uimire și frică nelămurită.

– Tranță, pe bune, chiar nu știi ce este moroiu?

– De unde să știu?

– Care variantă o vrei? academica sau caterinca.

– N-am chef de prelegeri, bagă caterinca.

– Moroiu' e un strigoi care a scăpat necompostat șapte ani de zile.

– Adică cum necompostat?

– Că nu l-a prins nimeni să-i bage un par ascuțit în inimă ca la vampir.

– Aha!... Și strigoiu'?

– Omu' când își predă bocancii, ca să-și reîntregească familia, la cererea rudelor decedate, are două opțiuni: ori odihna cea mare, ori să se facă strigoi. Problema e că nimeni nu știe dacă opțiunile sunt la alegere sau așa pică zaru'. Vezi domnu' inginer, strigoiu' nu e ca omu'...

– Normal, dacă a dat colțu'...

– Păi, aia e! De dat l-o fi dat el, dar nu prea, că nu l-a dat chiar de tot.

– Adică!?

– Adică mai are jumate de normă pe lumea asta. Ziua stă cuminte în gropișoara lui unde e răcoare și bine, că la primărie figurează scutit de impozite și dacă-l prinde, îl bagă la forfetar pentru drepturi de autor și proprietate intelectuală, iar

noaptea când doarme primăria cu organele, își dă în petec.

– Ce face?

– Păi, ce a învățat și el mai bine și mai bine din lumea asta: să dea cu jula și să facă scandal. Cel mai ades fură laptele de la vite, de ajung bieteile vaci să nu mai știe de ce sunt posesoare de ugere. Scandalu' îl face la rudele apropiate, la dușmani, la prieteni și pe unde îl mai apucă. Mai nou, se ocupă și cu violu' la domiciliul clienței.

– Animal, pe asta de unde ai mai scos-o?

– Nu eu, Dobitoc. Întreabă-l pe Hendrix.

– Pe popa Dârdâici?

– Cine altu' cântă non-stop la chitară fără instrument? Cică de la strigoiu' violator s-a ales cu tremuriciu'. Știu asta și de la cumatu-su', Fiasco, și de la fața locului. Apropo, cine ți-a făcut cunoștință cu Moroiu?

– Mortu' de la utilaje.

– Păi vezi, bă, că se leagă? Mortu', ăla care e galben ca turta de ceară și nu știe nimeni unde șade...

– Animal, am fost la el acasă să-i repar televizoru'. Nu mai băga strâmbe că nu mă sperii.

Lasă gargara și mai zii odată cum ai făcut duș pe balcon. Hai să facem pași că întârziem.

Plecară, lăsând în urma lor frânturi de povestire subliniate de exclamații picante. Simțurile lor moleșite de ridicolul situației fură trezite brutal de o furnicătură ciudată ce le zbârli părul și le uni groaza privirilor. Spaima le întoarse capetele și îi făcu să zărească în urmă, la vreo douăzeci de pași, o arătare bizară venind în mersul lor. Jobenul, pelerina și bastonul arătării, disprețuind timpul, le aminti unde sunt și le arată cum mormintele pripășite pe lângă cavouri îi împresoară amenințător, în timp ce întunericul se grăbea să le ascundă.

Genunchii lor, neputând să-și oprească tremurul, le ținui pași în mijlocul aleii.

O sudoarea rece le brumă tâmplele și îi înștiință că de sub jobenul ce asmuțea crucile, o privire nepământească îi soarbe însetată.

Încercând să le alunge frica, mâinile arătării se întinseră rugător îndemânându-i să se apropie. Incapabili să treacă de porțile cunoașterii, cei doi își siluiră pasul ce îi îndemnă să se apropie de arătare. Arătarea le ghici șovăiala și mâinile ei îi implorară tăcut:

– Nu mă lăsați aici! Luați-mă și pe mine!

Neputința de a se autodepăși le dezlegă picioarele. Bucuroși că pot fugi, o luară la goană conduși de arătare până la poarta cimitirului.

Când labirintul vieții îi înghiți, suspinul arătărilor cutremură tărâmul morții:

– De ce nu mă luați și pe mine, de ceea?

Întrebarea fără răspuns gârbovi umerii arătărilor și îi târî pașii spre ghereta portarului, singurul loc unde viața pulsa la ora aceea în cimitir.

– Bravo, Țeposule, mi-ai plăcut, îl întâmpină paznicul cimitirului cu ochii înlăcrimați de răs. Nu știu cum mă-ta de îi sperii pe toți, că eu când te văd mă stric de răs. Ești mare mă! exclamă întărindu-și afirmația cu o râgâială admirativă. Dă-mi recuzita să nu ne vadă careva, îi ceru șoptit când hohotele i se stinseră.

Jobenul, pelerina și bastonul se mistuiră grăbite în noapte călăuzite de bodogăneala mulțumită a paznicului:

– Nici în seara asta nu o să avem vizitatori. Pot să dorm liniștit.

Mâna paznicului orbecăi un timp pe zidul cabinei poartă, apoi plesnetul sec al întrerupătorului găurii noaptea cu lumina gălbejită a unui bec ofticos.

Țeposul, neîndrăznind să intre în sălașul vieții, cea care îl izgonise, se opri în pragul cabinei paznicului.

– Hai bă, intră odată, că astăzi îți dau voie, îl pofti autoritar paznicul, ridicându-și plin de importanță pantalonii căzuți mult sub burta enormă.

Țeposul trecu pragul ușii și se propti umil de zid.

– Nu mai sta, bă, ca un milog, șezi și tu, ca un domn ce te găsești, p-aia, îi arată găleata de gunoi ascunsă stângaci de colțul mesei.

Găleata zdrăngăni scârbită când Țeposul se așeză sfios.

– Nici asta nu te vrea, Țeposule! îl plezni disprețuitul paznicului. Uită-te și tu cum arăți, ca un aurolac. Cum vrei, bă, să te faci paznic ca mine dacă arăți în halul ăsta? Bă, uită-te acilea la mine, se bătu cu pumnul în piept. Ei..., ce vezi?...un domn, chiorule, un domn.

Țeposul se foii neliniștit atrăgându-și ocările găleții.

– Ce îți spuneam, Țeposule? Și găleții îi e scârbă de tine. Ca să ajungi și tu ca mine, paznic, trebuie să ai trei lucruri: șicoală, glagorie, prestanță și mai trebuie să ai și manevră ca să te descurci. Ce să-ți fac, bă, dacă de doi ani de când te-am luat de milă ucenic n-ai băgat nimic la diblă.

Țeposul îi dădu dreptate. Obrăznicia unui scaun liber, grosolănia mesei mutilate conștiincios de briceagul portarului, pereții scorojiți de sudoare stătută, registrul pistruiat de pete slinoase, într-un cuvânt totul îl disprețuia. Până și găleata de gunoi protesta indignată de atingerea lui.

– Când te-am văzut cum mergeai țațoș în urma speriaților ăia, puteam să jur că te-a fătat mă-ta prinț. Erai atât de adevărat, că era cât p'aci să cred că ești o fantomă originală.

Brusc, rânjetul de satisfacție lăbărțat pe fața paznicului, dispăru.

– Un lucru nu mi-a plăcut silfidule! reluă sfredelind cu arătătorul pieptul Țeposului. Când ai întins ghioambele, prea cerșeai a milă. De ce, bă, de ce? Crezi că are cineva interesul să te ia de aici? Ce să facă, bă, cu tine? Că nu ești bun de nimic. Ce știi tu să faci Țeposule? Niște flori și atât. Nu zic că nu sunt

frumoase, da prea le faci de oaie. Ce idee: florii care nu mor niciodată. Ba, mai rău, pe zi ce trece se fac mai frumoase și mai parfumate. Parcă întineresc. Țeposule, dacă aveai bunul simț să fii și tu în rândul oamenilor, sau măcar să te dai după lume, făceai imortele, nici prea-prea, nici foarte-foarte, așa cum face toată lumea. Om erai! Puteai vinde florile la piață, câștigai și tu un ban grămadă și îți puteai permite să ai chiar taraba ta. Băi..., dacă te țineai de treabă puteai să ai și tu hogeagu tău, să nu mai dormi în cavou. Dar tu, în nebunia ta, faci flori nemuritoare. Te pomeni că oi fi geniu și eu nu știu. După mintea ta, cine crezi că vrea să cumpere asemenea flori? Tata de la groapă?

Foiala nemulțumită a Țeposului întărește furia paznicului:

– la ascultă, se răsti bătându-se cu pumnul în piept. Eu îți dau casă și masă și nu te mai uita ca mortul la mine că te pleznesc. Ce, geniule, nu-ți mai place meniul sau nu-ți mai place vila cu cruce pe care ți-am închiriat-o pe degeaba? Bă, dacă crezi că nu mai sunt de rangul tău, ești liber ca taximetrul! Eu nu stau în calea fericirii tale.

Țeposul nu-l mai auzi. Privirea-i cernită de lipsa zilei de mâine, curmă furia paznicului.

– Hai, bă, nu mai fi supărat, încercă să-l îmbuneze, trecându-și palma greoaie prin părul aspru și zbârlit al Țeposului. Tot răul e spre bine. Doamna Moroiu – nevasta mea tăntălăule, preciză cu mândrie masculină – cum e dânsa fire milostivă, a făcut ce-a făcut, cum-necum, a reușit să găsească clienți și pentru florile tale.

Speranța aduse orizontul în ochii Țeposului, dar paznicul se grăbii să i-l alunge:

– Din păcate trebuie să le dea pe te miri ce, că n-are lumea banii și n-are căutare. Asta e, nu e cerere. Dar, oricum, o masă pe zi tot ți-o scoți.

Văicăreala mincinoasă a paznicului nu îl convinse pe Țepos. De la o vreme, paznicul îi cerea tot mai multe și tot mai multe flori. Tot de atunci, paznicul îi interzisese să mai iasă pe stradă, ba chiar și să se apropie de gardul cimitirului. Într-o dimineață, profitând de somnul paznicului, Țeposul nu rezistase tentației să se apropie de gardul cimitirului și să fure o uitătură printre uluci. Constatase cu surprindere că mulți dintre oamenii ce se îndreptau către serviciu la ora aceea, aveau fețele

luminate de bucuria nemuririi florilor lui. Oare de ce? La întrebarea asta nu găsisese răspuns. Bunăstarea tot mai opulentă a paznicului i se păruse cât se poate de firească, din moment ce acesta avea serviciu și primea bani de două ori pe lună.

– Bă, rămă, ai ieșit pe stradă?...Ai tras cu ochiul prin gard, îl cercetă bănuitor paznicul văzând că Țeposul tace. Bă, știi regula: nu ai voie pe stradă, nu ai voie să te apropii de gard. Te caută miliția și dacă te umflă, ești bun umflat, că eu nu mai pot să te ajut. Dumnezeu îmi e martor că țin la tine ca la lumina ochilor mei și te-am ajutat din tot sufletul. Crede-mă, dacă te umflă, eu nu am nici o putere.

Paznicul aruncă o privire închisă de ură spre Țepos, dar aceasta îi holbă ochii umilindu-l, căci în locul ființei amărâte pe care se aștepta să o vadă, descoperi o floare firavă dăruindu-i viață.

– Ce fel de om ești, Țeposule? întrebă cutremurat, neputându-și lua ochii de la cel ce stătea tăcut pe găleata de gunoi. Cum poți tocmai tu, cel nelăsat de viață să trăiască, să dai viață fără moarte și tinerețe fără bătrânețe florilor tale? De ce florile tale nu mor niciodată? Bă, Țeposule?

Umerii Țeposului se ridicară tăcuți. Ce i-ar fi putut spune?

Încurcat de tăcerea Țeposului, paznicul își scărpină gânditor chelia, încercând să-și explice ceea ce nu putea înțelege.

Țeposul considera că paznicul cimitirului este cea mai minunată ființă de pe pământ, pentru că doar el îi vorbea, doar el îi da de mâncare, doar el, paznicul, știa cum muchia celor două lumi îl macină mereu. Vrând să-i ușureze chinul, cuvintele Țeposului i se repeziră în gură, dar teama că nu vor fi înțelese i le uscă pe buze.

– Hai, bă, zii odată, reluă după o vreme paznicul. Aloo, domnu... dormi?!

– Nu știu cum să vă zic, dar pot să vă arăt, își luă inima în dinți Țeposul.

– E prea complicat! îl luă gura pe dinainte...la stai, bă, ce să îmi arăți tu mie? Arătă-i-o lu mă-ta! Ce, bă, tu crezi că eu nu știu cum se fac florile nemuritoare? Florii de astea face orice prost, tâmpitule. Treaba e că n-are căutare și de asta nu face nimeni floricele d'astea nemuritoare. Eu te-am întrebat așa ca să mai treacă vremea. Dacă ai știi, Țeposule, ce flori nemuritoare fac eu, te-ai lăsa de

meserie. Da' ce să fac cu ele? că nu se vinde. S-o iau pe urmele tale și să mă mut la cimitir? Bag seama că ți-ai luat trompa la purtare și te dai artist! spuse întărâtat de tăcerea Țeposului care i se păru ironică. Îmbuibarea, Țeposule, ți-a umflat mușchii pe tine și faci valuri în apă mică. Te dai rotund. Bă, uită-te aci la mine, în ochii mei tâmpitule. Așa! Îți spun ca și copilului meu: știi ce ești? Un căcat, Țeposule!...Un căcat în perjă, asta ești!

Tăcerea îi despărții brutal arătându-le că fac parte din două lumi diferite și că aceste lumi nu au nici o urmă de afinitate. Singurul punct în care cele două lumi se intersectau era ghereta paznicului unde avea loc inevitabilul troc: viață contra viață, adică flori nemuritoare contra resturi de mâncare.

– Bă, nemernicule, te iert că ești prost..., idiot de prost! N-ai și tu un dram de diplomație ca un om civilizat! Nesimțit, ce să mai spun, continuă paznicul chinuindu-se să alunge tăcerea ce îl acuza. Da' te iert, bă, că așa sunt eu prost de bun și milos la suflet. Apropo, schimbă vorba după o vreme, curățindu-și unghiile cu lama briceagului. Doamna Moroiu ți-a trimis ceva de mâncare, continuă căznindu-se să suporte privirea fără orizont a Țeposului.

Scoase din plasa jechoasă ce atârna boccie de cuier, o sticlă cu rachiu din care răzbătea un miros suav de hazna proaspăt vidanjată și un pachet hidoșit de hârtia ziarului.

– Ți-am luat un metru, arată la sticla de drojdie puturoasă. Azi îți fac cinste că a bătut Dinamo. Hai, du-te și sărbătorește, îl goni simțind cum prezența Țeposului îl înăbușă. Bă, ascultă comanda la mine: mâine dimineață am nevoie de o sută de flori. Da' să fie mari și frumoase. Nu mai puțin de o sută! Ai înțeles? O sută!

Comanda portarului năru și bruma de speranță pe care Țeposul o nutrea față de ziua de mâine.

„O sută de flori?! E mult prea mult, gândi Țeposul. Câine-câinește dacă pot să fac douăzeci de flori într-o noapte.”

– Șefii nu te vor, îl aduse la realitate răstitul colțuros al paznicului, care văzând cum privirea rugătoare și neputincioasă a Țeposului se lipise de uniforma lui, crezu că acesta îl roagă din nou să-i pună o vorbă bună ca să fie angajat la cimitir. Bă, Țeposule, vezi tu, profesia asta de paznic, nu e chiar așa ușoară și de nebăgat în seamă cum crezi tu. E de

departe cea mai tare meserie din lume și e servită numai de domni. Ce, nu mă crezi de te foiești atâta? Bine, mă, nu mă crezi, nu mă crezi, da' cum îți explici treaba asta: oriunde în lumea asta largă, omu' când se duce la ușa unei instituții cu cine dă mai întâi și întâi mâna? Vezi că nu știi? Cu portarul, prostule, cu mine. Abia după ce dă mâna cu mine dă și cu directorul și asta numai dacă vreau eu. Dacă nu vrea mușchiul meu, nu mai ajunge prostul la director cât e hăul. Ei, acum te-ai prins? Te-ai prins pe dracu! Hai, valea, că e trecut de miezul nopții și sunt frânt de oboseală. Rămâne cum am vorbit: o sută de flori! Ce mă, e mult și nu poți? Dacă nu poți, nu poți, eu nu te pot obliga...Da' nici să-ți dau pensiune completă pe de-a moaca nu pot. Te dau pe mâna miliției, n-am încotro... hai, valea, că ai treabă și eu te rețin... Roiu, nu auzi?... Roiu!... și o sută de flori.

Țeposul plecă lăsând în urmă bodogăneala nemulțumită a paznicului.

– Nici nu mi-a mulțumit jigodia!

Afară cimitirul se ascunsese în noapte. Aleile întunecate își trecură pustiul prin sufletul Țeposului și îl purtară la maestrul cavou ce domina impunător mormintele. Ușa scheună jalnic și lumina

tremurândă a candelăi întâmpină Țeposul lăsându-l să ghicească nerăbdarea morților.

– Nu am putut scăpa de paznic...Avea chef de vorbă, încercă să se scuze timid.

Morții îl umiliră cu indiferența lor. Turnă stângaci în paharele așezate pe o măsuță, chiar sub candelă, dar paharele refuzau să găzduiască drojdia puturoasă. Vedeau la licărul candelăi cum băutura curge în pahare, cum paharele rămân goale și cum sticla refuză să se golească.

– Afaăăă! Îl alungă goliciunea paharelor.

Țeposul își privi paharul. Al lui era plin.

„Hă, hə, hə, nici morții nu te vor Țeposule!” îl disprețui amintirea paznicului.

Ieși din cavou și învins se apucă de treabă. Dimineața îi înnobilă fața cu truda nopții și îi stoarse vlaga.

– Parcă aș trăi! Exclamă cercetând cu atenție florile.

Le numără. Erau o sută trei flori. Alese trei ghiociei, îi ascunse în cămașa zdrențuită și, după ce se asigură că sforăitul paznicului își vede liniștit de torsul lui împiedicat, ieși pe poarta cimitirului.

Asmuțindu-se în toate părțile, furnicarul uman, cu fața luminată de viața florilor lui, îl lipi brutal de gardul cimitirului.

„ Hă, hə, hə,! nici vii nu te vor, Țeposule!” i se păru că aude batjocora paznicului.

Cu mârâieli de satisfacție, furnicarul uman supse viața din obraji unei tinere, împingând-o cinic la granița dintre cele două lumi.

– Domnișoară! Domnișoară, vă rog, opriți-vă o clipă, se grăbi Țeposul să o îndepărteze de gardul cimitirului, mișcat de pașii fără țință ai tinerei.

Făptura chinuită și zdrențele Țeposului îndemnară tânăra să își bage mâna în buzunar.

– Nu, vă rog nu! se grăbi să o oprească simțind că totul se năruie.

– Atunci, ce vrei? răzbătu prin șoapta tristă disprețul acesteia.

– Vă rog..., vă rog mult să primiți aceste flori. Nu costă nimic, o asigură când văzu că tânăra șovăie.

Mâinile tinerei se hotărâra greu, dar când atinseră florile, bucuria nemuririi ghiocilor îi aduseră iar viața în obraji și pașii ei își găsiră ținta.

– Vă mulțumesc că ați primit aceste flori și vă doresc o zi cât mai bună.

– Nici nu știi câtă nevoie am de vorbele astea, îi răspunse tânăra năucită de schimbarea bruscă. Cine ești, omule?

Umerii Țeposului se ridicară tăcuți.

– Ești țepos, semeni cu un arici, se alintă tânăra trecându-și mâna prin părul Țeposului. Ai febră! se sperie când mâna îi atinse fruntea.

– Ce faci bă, îmi stai în drum? se răsti la Țepos un individ pus la patru ace.

– Nu-l împinge, e bolnav! luă tânăra apărarea Țeposului.

– Ce ai, fă?...A, tu ești? individul recunoscuse cu greu tânăra. Să nu te mai recunosc. Arăți nemaipomenit de bine de când te conversezi cu milogii. Ia te uită! Ghiocel în mijlocul verii?! Unde dracu i-ai găsit?

– El mi-a dat, arată spre Țepos. Nu știa că e ziua mea.

– Mă rog, dacă e ziua ta, hai să o sărbătorim.

Plecară mângâiați de privirea Țeposului. Când se pierdură în furnicarul uman, ochii Țeposului se închiseră.

– Vino, ariciule, ne așteaptă viața! Se auzi chemat de tânără.

Pentru prima oară fericirea îi lumină fața.
Murise.

4.03.1986

INFINIT

De ceva timp, o chemare nelămurită îl făcea să nu își mai găsească locul. Acum, îndemnat de ea, își semăna la întâmplare pașii pe străzile orașului. Totul în jurul lui – oameni, magazine, mașini – se ascunseră dincolo de privirea-i rătăcită.

Scrâșnetul unei frâne puse în grabă îl trezi pentru o clipă, ca apoi, o izbitură să-l arunce în beznă...

Când se dezmetici, constată surprins că nimerise într-o gloată ce se zvârcolea agonic în fața unei bariere lăsate. Departe, în urma gloatei, orașul, își vedea liniștit de treburi, fără să-i pese de nenorociții din fața barierei.

– Haideți!

Bariera sfâșie cerul și gloata îngheță. Odată cu gloata, îngheță și el, aflat undeva printre ultimii.

O frică animalică, ce o nutrea de când se știa față de această călătorie, îl paraliză. Încercă să fugă

din gloată și să se refugieze în orașul pe care îl simțea în spatele lui, dar picioarele sale, supuse orbește poruncii, nu-l ascultară și îl târâră spre barieră. Două lacrimi uscate îi înmuguriră în colțul ochilor. Înțelese! Pentru el, pentru gloată nu mai exista întoarcere. Umbra unui zâmbet amar îi crispă buzele și-i aminti cum, cu puțin timp în urmă, și el vântura orașul – de fapt o imensă sală de așteptare – fără să-i pese de bariera pe care știa că într-o bună zi o va trece. Brusc, singurătatea, cea care îi zdrențuise bucuriile și de care uitase în ultima vreme, începu să-l bântuie cu furie. Cu furie încercă și el să o alunge, să își găsească un prieten, sau cel puțin o cunoștință oarecare, în gloata care îl înghițise brutal. Se înspăimântă. Toți cei din jurul său, cu frunțile albastrii eliberate de povara grijilor, cu sprâncenele prăbușite peste ochii stinși și buzele înnodate în zâmbete șterse, semăna uimitor între ei. Privirea i se opri pe individul de lângă el. Cum de nu-l zărise până acum? Părea că nu seamănă cu ceilalți. Îl studie atent. Ceva nedefinit, ceva ce nu-l putu numi, îl scotea pe acesta în afara gloatei. I se păru chiar că pe fața necunoscutului trecu grăbită o umbră de purpură ce îi ilumină obraji pământii.

– Ai idee unde ne duce? – i se adresă necunoscutului cu o umbră de speranță în glas.

Întrebarea îi hohoti ridicol în urechi, până când fu înghițită de muțenia gloatei. Cel căruia îi fusese adresată nu o auzi.

– Hei, voi mă auziți? – se adresă răgușit gloatei.

Singurul răspuns pe care îl primi, cel al ecoului, îi răni urechile cu inutilitatea întrebării.

O negură, găurită din loc în loc cu imagini fugare, îi arse tâmplele și-i alungă gândurile până când imaginea oglinzii i-o împrăștie.

– Oglindă..., oglindă, silabisi mecanic fără să înțeleagă tâlcul bolboroselii sale. Da..., da! O oglindă îmi trebuie, se bucură copilărește. Atunci știu sigur dacă și eu semăn cu ei, dacă și eu trebuie să plec.

Nu apucă să-și termine bine vorbele că mâinile i se repeziră orbește în căutarea oglinzii salvatoare. O durere ascuțită îi săgetă genunchiul stâng. Înjurătura strivită între dinți îi îngheță pe buze când descoperi surprins că cea care îi provocase durerea era o cutie șuie, din lemn, mângălită în grabă cu o vopsea plânsă, de pe capacul căreia se hlizea la el un semn sinistru. Încercă zadarnic să se lepede de ea.

Cutia, parcă lipită de mâna lui, nu se lăsa aruncată. Abia acum descoperi că și cei din gloată duceau ceva în mâini. Uni cărau cutii mari din mahon sculptat, alții cutii mediocre ca și a lui, iar cei mai mulți cărau cutii de carton presat, desprinse pe la colțuri.

Descoperi oglinda în buzunarul de la piept. Ciudat! Foarte ciudat! El nu avusese niciodată oglindă la el.

– Nu sunt eu ăsta! aproape strigă neputându-și lua ochii de la fața pământie, cu ochii sticloși, aproape închiși, ce îl privea mirată din oglindă. Eu sunt mai..., .mai..., mai cum? Eu sunt mai..., căută să-și amintească.

Imagini scofâlcite de bărbați și de femei, cunoscute și necunoscute, îi defilară prin fața ochilor, nedumerindu-l din ce în ce mai mult.

– Ce sunt eu, Doamne, bărbat sau femeie?

Descoperi, în fața pământie ce se uita la el din oglindă, umbre vagi ale unui chip familiar lui, ce se risipeau în ceață. Oare el să fie? Oare ea să fie?

– Extraordinar, exclamă cu ochii rătăciți în gloată.

Toți cei de acolo, nu numai că se deosebeau între ei, asemănați fiind doar de aburul pământiu ce

le nivelase fețele de nu li se mai deosebea sexul, dar se și frământau, fiecare în felul lui, animați de o singură dorință: SĂ FUGĂ DIN GLOATĂ.

Când aburul străveziu, ce ascundea capul coloanei, se risipi, îi ieși în întâmpinare cabina paznicului barierei. Mai aproape. Din ce în ce mai aproape...

– Trebuie să fug! Acum trebuie să fug!

Se zvârcoli zadarnic. Gloata din urma lui se înmulțise și îl împingea mai repede, ...și mai repede spre barieră.

– Prezentați biletele la control, porunea mecanic paznicul barierei.

– Opa! e pe bază de bilet, râse satisfăcut. Eu nu am bilet că nu mi-am luat niciun bilet. E clar. Cu mine s-a făcut o greșeală. Se mai întâmplă, scuză amabil destinul, cel care îl trimisese în gloată.

Palma îi poposi pe frunte să-i alunge transpirația. Respirația i se transformă într-un horcăit groaznic. Un petec dreptunghiular de hârtie i se lipi de palmă. Își găsi pe el numele, prenumele și toate datele personale. Inclusiv fotografia. Își aminti totul. Jos, în colțul din dreapta al biletului, descoperi data și ora plecări precum și destinația. Ceasul îl

anunță că mai are câteva minute până la plecare. Destinația nu putu să o descifreze. Literele ei fugeau din calea privirii lui, își schimbau forma, se lungeau, se micșorau, se amestecau în lungimea cuvântului și nu-i îngăduiră nici măcar să le numere.

Umbra cabinei paznicului barierei se așternu, fără veste, peste el. Arșița care îi chinuse trupul dispăru. În locul ei, o boare plăcută izvorâtă din adâncurile liniștii, îi alungă frica. Greutatea anilor i se scurse prin călcâie și, eliberat de ea, se simiți mai ușor ca un fulg de nea. Picioarele l se desprinseră de pământ și rar mai furau un pas ca să-l împingă spre barieră.

– Poate e totuși o greșeală. Dar de ce să fie o greșeală? Mă simt atât de bine aici. Așa de bine...

Liniștea curată de aici, mulțumirea întreagă nedijmuită de patimi obscure și, mai ales, senzația aceasta complexă ce le cimenta pe cele două, îl rețineau. Oare le mai întâlnise cândva? Retrăi viața de la prima orăcăială, până la scrâșnetul frânei puse în grabă. Nicăieri nu găsisse liniștea de aici, nicăieri nu găsisse mulțumirea de acum, și mai ales, senzația aceasta complexă pe care nu o putea numi sau

asemui cu ceva, dar pe care o intuise tot timpul. Din urmă îl ajunsese un vuiet săltăreț.

– Chemarea orașului, surâse neluând-o în seamă.

Înaintea lui, la barieră, se oprise cel pe care îl remarcase din primul moment că nu seamănă cu ceilalți. Paznicul îi întoarse biletul pe toate fețele, apoi brusc se răsti:

– Ce cauți aici? Nu-i data de astăzi, întoarce-te!

– Dar..., vreau să rămân.

– O să rămâi și tu, dar nu astăzi!... Liber, următorul!

Următorul era el.

– Nu am putut să deslușesc destinația, bâigui când își prezentă biletul.

– Destinația nu o pot desluși nici eu, îi răspunse plictisit paznicul. De când mă știu păzesc pustia asta de barieră și asta am să fac mereu. Voi muritorii sunteți fericiți pentru că ajungeți și altceva decât ceea ce ați fost. Tot ce pot să îți spun este că nu s-a rătăcit nimeni până acum și nu o să te rătăcești nici tu. Nu uita să-ți arunci cutia în containerul de bagaje. Nu-ți mai trebuie.

Nu apucă bine să își arunce cutia la gunoi că întinericul îl orbi dintr-o dată, apoi, își pierde cunoștința. Când își reveni, constată că se târăște într-un tunel ce se mulează strâns pe el. Cu eforturi animalice reuși să iasă din tunel și simți cum o mână nevăzută îi lipi un bilet pe frunte. Uită tot ce se întâmplase înainte cu el. Uită și de biletul pus de mâna nevăzută.

– Bine ai venit fiule, îl întâmpină două raze.

– E cam plăpând, constată una dintre ele.

– Lasă, că se face el mare, zâmbi cea de a doua rază.

Noua sa formă îl satisfăcu deplin. Nici nu-și putea imagina că altădată a avut o altă formă...

De nu se știe când, aceeași chemare nelămurită îl făcea să nu-și mai găsească locul. Alerga bezmetic în căutarea a ceea ce nu știa nici el. O pală îl aruncă în beznă. Când se dezmetici, constată cu stupeoare că nimerise într-o gloată ce se zvârcolea agonic în fața unei bariere lăsate.

– Haideți, porunci o voce...

7.04.1987

COMENTARII CRITICE

Mihai Antonescu – FULGURAȚII DINTR-O BUCURIE A LECTURII

Nicolae Bunget: autor ce și-a descoperit singur antidotul pentru o viață cât o istorie literară, la vârsta când alții se gândesc serios să pună deoparte condeiul. Unii, din înțelegerea zădărniciilor lor, alții, din neputința trecerii – petrecerii atât cât le-a fost îngăduit, prin comparație cu ceilalți înainte mergători. Nicolae Bunget, pendulând altcumva și surprinzător, între Urmuz și Dino Buzati. Nuanțat, frazat în nuvela CAMARAZII, autorul își construiește personajele la granița dintre tot și nimic, mizând pe factorul psihologic și pe întâmplarea ființei în contextul absurd evenimentțial. Dialogul e frust, cazon fără să deranjeze, răsunând precum închizătorul unei arme în spațiul voit oniric dintre iubirea în timp limită și eternitatea morții. O graniță e bariera pe care soldatul o recunoaște, cinstind-o cumva, asemuind-o cu inevitabilul. Cu moartea lui și-a tuturor, până la urmă, „în aplauzele uitării” – cum spune undeva contemporanul nostru, poetul George Bocșa, căci textul ascunde în el și amarul unei duioșii aproape poetice, dar și lama adânc tăietoare în nestatornicia

caracterelor, latură la care Nicolae Bunget lucrează cu multă râvnă, și, credem noi, cu mult câștig în proza contemporană scurtă, ori mai lungă respirație. Ori, „după inspirație” mai zicem, amintindu-ne în timp util și de dramaturgul excelent care este autorul nostru. Noi am citit piesa NĂRAVUL NAȚIONAL, ce l-ar fi făcut și pe nea Iancu să tropăie fericit văzând-o pusă în scenă, chit că după spectacol nu și-ar fi putut ascunde o lacrimă scăpată cu voie au ba, pe dinafara unui gând mai vechi. În VIDMA, cea de a doua nuvelă din materialul ajuns la noi, aceeași atmosferă fabulos-mistică își brodează personajul ajuns, chipurile, întâmplător umbrel, la poarta dintre lumi și care presupune un sacrificiu spre a înțelege mai bine aburul, nuanțele subtil insinuate ce leagă realul de fantastic. Sau invers. E o știință în asta, un merit indiscutabil al autorului, felul cum transpune ideea în text, cum mișcă imagini și stări, reușind, fie și numai preț de o lectură, să stârnească interesul cititorului obișnuit. Cât despre mai rari, dintotdeauna năvăliți la finețuri și profunde bucurii intelectuale, scrierile lui Nicolae Bunget pot însemna tot atâtea sărbători, ori pagini de aplicat studiu critic pentru cei ce, cu adevărat îi iau în serios munca de creație. Căci, pentru autori de talia lui Nicolae Bunget, nu se face niciodată prea târziu în literatură. Despre cititori, ne raliem fără rezerve ultimilor, în ce ne privește, chiar dacă, nici primii nu sunt de neglijat. Ave!

Mihai Antonescu

Nicolae Bunget – NĂRAVU NAȚIONAL □
Comedie inspirată din mofturile și năravurile
personajelor lui ION LUCA CARAGIALE
(Editura SemnE, București, 2009)

Din prefața cărții, semnată de prof. univ. dr. actor Eusebiu Ștefănescu, aflăm că, aflându-se la Berlin, Caragiale intenționa să-și urmărească mai departe personajele pieselor sale de teatru, după 20 – 25 de ani de la crearea lor, lucru care nu s-a mai întâmplat. Nicolae Bunget, se încumetă să pună personajele lui Caragiale în situații contemporane, într-o manieră personală, scriind piesa NĂRAVU NAȚIONAL. □ Autorul subliniază, în subtitlul cărții, că piesa sa de teatru este „inspirată din mofturile și năravurile personajelor lui ION LUCA CARAGIALE”, ceea ce vrea să sublinieze că „mofturile și năravurile” noastre au rămas aceleași ca în epoca lui Caragiale, ba chiar s-au accentuat, așa că personajele înfierate de marele dramaturg sunt foarte actuale. Încercarea este riscantă, ca un dans pe sârmă fără plasă de protecție, adică, dacă nu ai talent și meșteșug riști să-ți frângi gâtul. Nicolae Bunget nu numai că reușește să-și mențină echilibrul dar face și exerciții de virtuozitate.

După ce a studiat timp de douăzeci de ani opera caragialiană, Bunet a pătruns în psihomentalul marelui dramaturg, în matricea stilistică a acestuia,

din care însă a creat original. S-a petrecut un fenomen similar (la altă dimensiune) cu cel trăit de Vasile Voiculescu atunci când a scris ULTIMELE SONETE INCHIPUITE ALE LUI SHAKESPEARE ÎN TRADUCERE IMAGINARĂ... Nicolae Bunget nu numai că aduce celebrele personaje ale lui Caragiale: Tipătescu, Cașavencu, Trahanache, Zoițica, Pristanda, Agamiță Dandanache, Farfuridi, Brânzovenescu etc. în situații contemporane din care nu lipsesc revoluția și intrarea în Uniunea Europeană, dar creează și altele noi, cu nume la fel de hilare (ministrul Carambolache și soția sa Plotina, pe capul căreia s-a pus o recompensă derizorie de 1000 lei după ce a delapidat și jucat la ruletă banii ministerului și trei milioane ale soțului, motiv pentru care acesta s-a sinucis).

Subiectul principal al piesei este lupta pentru „ciolan”, care astăzi chiar se acutizează față de vremea lui Caragiale. În piesa lui Bunget disputa se petrece între Partidul Național Tradițional și cel Modernist. Ca să nu piardă „Ciolanul” în nici o situație, Brânzovenescu și Farfuridi înființează Partidul Tradițional-Modernist.

Sete de înavuțire manifestă și popa Pripici, care după ce primește telegrama prin care e numit mitropolit, mărturisește grobian: „Dau slavă lui Dumnezeu că mă cheamă la o altă slujire în biserică. Mi se rupe...(se îneacă și face un gest la inimă) că mă despart de voi frații mei, cu care m-am identificat,

poate zic cuvinte mari, până la ultimul ort. Acum trebuie să vă las. Mă duc la centru să mă ung mitropolit.”

Piesa se constituie într-o suită neîntreruptă de gaguri. Opoziția modernistă amenință puterea tradiționalistă cu suspendarea președintelui parlamentului Agamemnon Dandanache printr-un referendum. În contrapartidă puterea tradiționalistă amenință opoziția modernistă cu moțiunea de cenzură împotriva guvernului întru-cât și opoziția avea 50 din portofoliile guvernului. Cațavencu amenință cu revoluția pe care: „Didina:

Dorința de înavuțire cu orice preț (așa cum se petrece astăzi în capitalismul nostru original, de stânga postdecembrist) rezultă și din: înființarea Universității de Drept Național „Nicolae Cațavencu” (există Drept Internațional, cel Național fiind „inventat” de autorul piesei) care are drept local mansarda cazinoului lui Nae Ghirimea. Între cei care primesc diplome nemeritate Zoe Trahanache și Ghiță Pristanda; funcționarea (după principiul excrocheriei tip „caritas”, practicat la noi pe scară națională, imediat după revoluție) a Băncii Anonime Bunăstarea Națională – Dai un leu și capeți opt!”, care după intrarea în U.E. devine „bancă europeană cu capital american. Dai un ban și capeți... 16 dolari!”. Dar cea mai fantastică invenție, devine înființarea Tribunalului Independent al lui Rică Venturiano.

Discursul furibund, demagogic, patriotard este practicat cu precădere de Cațavencu și Rică Venturiano, care se dovedesc astfel cei mai ahtiați după putere. Iată o mostră:

„VENTURIANO: Eu nu doresc nimic. Națiunea suverană dorește! Națiunea a dorit dictatură, ne-am luptat și am avut dictatură. Națiunea a dorit democrație, ne-am luptat și avem democrație. Acum, națiunea sătulă de tribunalul corupt, dorește tribunal independent! Eu ca patriot și fiu al națiunii, am primit supliciul să înființez un tribunal independent, chiar aici în această urbe.”

Lipsa de caracter a politicienilor noștri este simbolizat de Cațavencu, cel care acceptă să părăsească opoziția pentru postul de primar dacă i se va oferi de către tradiționaliști Tipătescu și Trahanache, și de Agamiță Dandanache – junior care este travestit în Agamiță Dandanache – senior, pentru a profita de funcțiile acestuia.

Fantezia dramaturgului Nicolae Bunghet este debordantă. În tabloul 1 din Actul întâi el imaginează o cameră de baie hilară, amestec de aparatură modernă, kitsh și muncă manuală. Cada cu hidromasaj ecologic (despre care autorul afirmă că este „produs național”, pentru a râde de nefuncționabilitatea produselor noastre) este dotată cu termometru dar trebuie umplută cu gălețile albastre (pentru apă rece) și roșii (pentru apă caldă)

de către Ghiță Pristanda, care, asigură și producerea valurilor cu ajutorul unei pompe manuale.

Finalul piesei se petrece în parcul public, din fața prefecturii, unde reprezentanții celor trei partide amintite și Plotina Carambolache (care își oferă farmecele pe cont propriu pentru partid) încearcă să capteze bunăvoința Președintelui Europarlamentului, venit să ofere sprijin națiunii noastre. Acțiunea de seducere a Președintelui se termină nedecis. În ultimul tablou apar Cetățeanul turmentat, Pompon, conul Leonida și Eftimița. Cetățeanul „cosmetizat” a fost repus în libertate, după ce Cațavencu i-a naționalizat casa pe care a transformat-o în sediul băncii anonime, iar Leonida și Eftimița, bătuți măr, continuă să creadă că puternicii zilei le vor binele și se grăbesc să pipe mâinile lui Tipătescu și Leonida. Pampon, este cumpărat ca să devină sluga lui Agamiță Dandanache, descoperindu-i-se o moștenire substanțială de pe urma unui unchi decedat (apropos de cazul „mătușa Tamara” care justifică averea unui politician contemporan).

Piesa NĂRAVU NAȚIONAL scrisă de dramaturgul Nicolae Bunge se citește cu plăcere, □ autorul dovedindu-se plin de vervă în manipularea și dinamizarea dialogurilor. Personajele simbolizează câte o carență sufletească și sunt conduse cu mână sigură în desfășurarea acțiunii.

NĂRAVU NAȚIONAL este o piesă de teatru captivantă,□ care, își așteaptă regizorul. Sunt convins că, jucată pe scenă, piesa, astăzi când suntem atât de încrâncenați, ne-ar descreți frunțile.

Lucian Gruia

**Primele ultimele, dintotdeauna aceleași
...adică, năravuri și pătimiri, după cum ne este
firea și ne rabdă timpul...**

Comedia inspirată după unele din celebrele piese ale lui I. L. Caragiale, NĂRAVU' NȚIONAL, apărută la prestigioasa editură SemnE în anul 2009 a dramaturgului Nicolae Bunget, e o dovadă – și o bună demonstrație în același timp – despre cum se poate încă scrie teatru azi, având ca bază de pornire trecutul nu prea îndepărtat, fixând în timp și istorie prezentul cu toate formele și pretențiile lui de manifestare și vizând fără echivoc un viitor aidoma, adică, trecut, la rândul-i. Motivul, unul poetic firește, surprins excelent de Nicolae Bunget pe fondul firii noastre balcanice. De cât de jucăuș-bășcălioasă, pe atât de grav-păguboase, se întâmplă pe durata a trei acte și o mulțime de scene și tablouri bine fixate în desfășurător, vădind dincolo de text și o interesantă viziune regizorală. Surprinzătoare, dar absolut justificate prelungirile în timp ale unor biografii rămase celebre în memoria contemporană, o idee la care autorul antamează convingător pentru orice minte avizată, și despre care mărturisim deschis, noi nu aveam cunoștință ca aparținând cândva marelui ILE!? Astfel, personaje precum Tipătescu, Pristanda, Rică Venturiano, Dandanache sau Mița Baston, fac o bună conjuncție cu Plotina Carambolache și

Președintele European, noutăți inteligent inserate textului și povestirii, într-un show absolut debordant de umor și imprevizibil, întregind în viziunea autorului atât spectaculosul propriu-zis, cât și ideea de perenitate a Năravului Național, nu tocmai onorant, însă extrem de atractiv pentru un condei „scilicitos” ca al lui Nicolae Bunget.

Maestrul Eusebiu Ștefănescu surprinde foarte bine în prefața lucrării, atât intenția autorului, cât și valoarea actului creativ în sine, antamând pe profunzime și subtil acel râsu-plânsu cu care numai dramaturgii de bună și foarte bună calitate știu ce să facă. Pe urmă, vechile expresii caragialiene, sarea și piperul acelui limbaj cu totul original și care la marele dramaturg însemna fără echivoc jumătate din succesul scenic, se mulează aici, la Nicolae Bunget, cum nu se poate mai bine pe noutatea și comicul situațiilor impuse de regula jocului. E multă spumoșenie în această piesă, mult oxigen produs de personaje bine îndrumate și beneficiind de concursul nemijlocit al autorului, maestru în arta intrigii teatrale și de construcție.

Credem cu convingere că NĂRAVU' NAȚIONAL e o piesă de montat pe absolut oricare din scenele teatrului nostru contemporan, iar succesul ar fi unul garantat. E problema autorului, zicem noi, să o propună spre lectură și distribuție unor teatre din București sau provincie, ba chiar să o înscrie la

concursuri de dramaturgie pe care însăși Naționalul le promovează anual.

În ce ne privește, declarăm că Nicolae Bunget are toate dotările necesare și rezerve pe măsură să convingă aici, ca și în perspectivă, spiritul critic de bune intenții și valoare. Am onoarea, salutare.

Mihai Antonescu

Nicolae Bunget – NĂRAVU' NAȚIONAL
(Ed. SemnE, 2009)

CUPRINS

VIDMA.....	13
CAMARAZII.....	34
ȚEPOSUL.....	77
INFINIT.....	99
COMENTARIU CRITIC.....	108
Mihai Antonescu – FULGURAȚII DINTR-O BUCURIE A LECTURII.....	108
Nicolae Bunge – NĂRAVU NAȚIONAL □.....	110
Comedie inspirată din mofturile și năravurile personajelor lui ION LUCA CARAGIALE.....	110
(Editura SemnE, București, 2009).....	110
Primele ultimele, dintotdeauna aceleași.....	116
...adică, năravuri și pătimiri, după cum ne este firea și ne rabdă timpul.....	116